



† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Arhiepiscopul rugăciunii și al misiunii în vremuri dificile

Arhiepiscopul Teofil și-a desfășurat activitatea misionară în vremuri grele. Îndemnul Sfântului Apostol Pavel l-a luat foarte în serios: „Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său!” (Fapte 20, 28).

Și ca să facă lucrarea aceasta, de mare folos i-a fost rugăciunea. Pe lângă slujbele la care participa, în fiecare seară citea cu evlavie Paraclisul Maicii Domnului. A rămas toată viața om al rugăciunii, iar înainte cu două zile de plecare în eternitate i-a zis doamnei Monica Neaga, nepoata sa: „O, de-ar muri sufletul meu cu moartea dreptilor și cele din urmă ale mele să fie ca și ale lor”¹.

Pe lângă rugăciune, o altă virtute ce i-a fost caracteristică este milostenia. Avea caietele sale cu numele celor necăjiți, iar în ziua salariului era o coadă întregă de oameni care așteptau să își ia „pensia”. Și nu numai el, dar îi învăța și pe alții să fie milostivi. Monica Neaga, subliniindu-i virtuțile, va scrie: „fermitatea în acțiunea, corectitudinea, concordanța deplină între vorbă și faptă, omenia și, mai ales, milostenia erau cimentate prin rugăciune și post, care i-au fost aliații de nădejde din fragedă tinerețe”².

Era corect și le cerea și subordonaților să fie corecți. „Iar roadele morale ale atitudinii sale intransigente, dar pline de iubirea unui părinte care vrea să-și pregătească fiii pentru bătălie cu viața”³, erau evidente. Fermitatea în acțiune, corectitudinea, concordanța deplină între vorbă și faptă, virtuți pe care le-am amintit, l-au caracterizat toată viața.

Arhiepiscopul Teofil provenea din Biserica Greco-Catolică, dar după ce el a îmbrățișat ortodoxia, a fost de neclintit în atitudinea sa. După evenimentele din 1989, i-a dat un telefon Patriarhului Teoctist încredințându-l de statornicia sa și de faptul că slujește Biserica Ortodoxă cu toată ființa.

Este știut faptul că în vremurile acelea oamenii Bisericii era hărțuiți într-un fel sau altul. La conferințele preoțești participau și inspectorii teritoriale de culte. Îmi amintesc că la o conferință de la Turda, unde eram preot, la o conferință a vorbit inspectorul de culte. Când a vorbit, a stat pe scaun. Arhiepiscopului Teofil i s-a părut nerespectuoasă această atitudine. Și când i-a venit rândul să spună un cuvânt a zis: „dacă domnul inspector care este mult mai tânăr decât mine și-a permis să stea jos când a vorbit, voi sta și eu că sunt mult mai în vârstă”.

Preoții care încercau să facă misiune, să aibă grijă de tineri, erau la inima lui. Discret, de mai multe ori, mi-a dăruit cărți de rugăciuni pe care să le întrebuițez în acest sens. Era conștient de faptul că toate trebuiau făcute cu multă grijă. Și n-am menționat faptul că el m-a hirotonit și diacon și preot. Sigur că episcop am fost hirotonit de către Mitropolitul nostru Antonie Pământădeală, dimpreună cu Înaltpreasfințitul Timotei de la Arad, cu Înaltpreasfințitul Justinian și cu Preasfințitul Ioan de la Oradea.

Însă, deși avea o vârstă venerabilă a participat la instalarea mea, darul simbolic fiind o mașină de scris și cuvântul rostit a fost unul din inimă. În vremurile de libertate a mai trăit doi ani, viața lui desfășurându-se între 1909-1992.

Cercetătorul Adrian Nicolae Petcu ne pune la îndemână multe amănunte legate de viața lui și de felul în care a trecut peste încercările care n-au fost puține. Fiii săi duhovnicești îl prețuiesc, reticenții caută interpretări subiective la adresa activității sale, dar adevărul este că după ce a îmbrățișat ortodoxia a slujit-o cu credințioasă până la sfârșitul vieții.

¹ Arhiepiscopul Teofil Herineanu. 100 de ani de la naștere, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 246.

² Ibidem, p. 247.

³ Ibidem.

DIN SUMAR:

– Cum să împărtășim elevilor credința în Hristos?

(Reflecții referitoare la educația religioasă)

– † PS SAMUEL BISTRITĂNEANU.....(p. 3)

– Crezul de la Niceea – temelie comună și chemare la unitate.

Conferința Comisiei Credință și Constituție, 24–28 octombrie 2025,

Wadi El Natrun, Egipt – PR. PROF. UNIV. DR. CRISTIAN SONEA.....(p. 2)

– Expoziția outdoor „Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj

– mărturisitor în temnițele comuniste” – PR. DR. CORNEL COPREAN.....(p. 2)

Crezul de la Niceea – temelie comună și chemare la unitate. Conferința Comisiei Credință și Constituție, 24–28 octombrie 2025, Wadi El Natrun, Egipt

Pr. prof. univ. dr. Cristian Sonea

În perioada 24–28 octombrie 2025, a avut loc cea de-a VI-a Conferință Mondială a Comisiei „Credință și Constituție” (*Faith and Order*) din cadrul Consiliului Mondial al Bisericilor – un eveniment de o importanță aparte pentru dialogul între Bisericile creștine. Reuniunea a fost dedicată marării a 1700 de ani de la Primul Sinod Ecumenic de la Niceea (325 d.Hr.), un moment fondator pentru unitatea credinței creștine.

Evenimentul s-a desfășurat la Centrul Papal Logos, aflat în complexul monahal al Mănăstirii Sfântul Bishoy, din Wadi El Natrun (Egipt) – o zonă cu rezonanță spirituală și istorică profundă. Această ediție a fost cu totul specială: este prima conferință mondială a Comisiei găzduită de o Biserică Ortodoxă Orientală și, totodată, prima organizată în Sudul Global, pe continentul african.

Comisia „Credință și Constituție” este considerată „inima teologică” a dialogului inter-creștin și are ca misiune construirea unui consens doctrinar între Bisericile creștine. Încă de la prima sa întâlnire din 1927, la Lausanne, Comisia lucrează pentru a apropia comunitățile creștine prin reflecție teologică profundă și deschisă. Conferința din Egipt a continuat acest drum al dialogului, deschis ultima dată în format mondial la Santiago de Compostela, în 1993.

I. Participanți și reprezentarea Bisericii Ortodoxe Române

Conferința s-a desfășurat sub tema „Where now for visible unity?” (*Unde ne aflăm astăzi în drumul spre unitatea vizibilă?*), reunind aproximativ 400 de delegați din întreaga lume, reprezentând toate marile tradiții creștine: Ortodoxă, Catolică, Anglicană, Protestantă și Vechi-Orientală. Întâlnirea s-a bucurat de ospitalitatea generoasă a Bisericii Ortodoxe Copte, gazda evenimentului.

Au participat toate Bisericile Ortodoxe membre ale Consiliului Mondial al Bisericilor (Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Alexandriei și a întregii Africi, Patriarhia Antiohiei și a întregului Răsărit, Patriarhia Ierusalimului, Patriarhia Rusiei, Patriarhia Serbiei, Patriarhia României, Biserica Greciei, Biserica Poloniei, Biserica Albaniei, Biserica Cehiei și Slovaciei, Biserica Ortodoxă din America [OCA], Biserica Japoniei), reprezentate prin delegați oficiali, reafirmând angajamentul comun față de unitatea de credință și dialogul teologic.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de Pr. prof. univ. dr. Cristian Sonea, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Dr. Mihail Comănoiu, delegat al BOR în cadrul Comisiei „Credință și Constituție” pentru mandatul actual.

II. Tematicile discutate și contribuțiile ortodoxe

Lucrările conferinței s-au structurat în jurul a trei teme majore – credința, misiunea și unitatea – și au inclus sesiuni plene dedicate unor subiecte fundamentale precum:

Being Church on the Way to Visible Unity (A fi Biserică pe drumul către unitatea vizibilă),

Being Human – Discerning Humanity in the Image of God (A fi om – înțelegerea umanității ca iconă a lui Dumnezeu),

și *Being Church in and for the World* (A fi Biserică în și pentru lume).

Un moment semnificativ în desfășurarea evenimentului l-a constituit întâlnirea interortodoxă (cu participarea Bisericilor Ortodoxe de tradiție bizantină și a celor Orientale: Biserica Ortodoxă Coptă, Biserica Armeană, Biserica Siriacă, Biserica Malankară, Biserica Eritreană și Biserica Etiopiană), care a avut ca scop coordonarea contribuției ortodoxe la dezbaterile teologice ale conferinței. În cadrul acestei întâlniri, s-a reafirmat importanța intensificării dialogului teologic între Bisericile Ortodoxe Răsăritene și cele Orientale, în continuitate cu direcțiile stabilite la Chambésy (1990).

„Ecumenismul în timp” – contribuția IPS Iov

Conceptul de „ecumenism în timp”, formulat de teologul Georges Florovsky și reafirmat de Înaltpreasfințitul Părinte Iov, Mitropolit de Pisia, exprimă perspectiva ortodoxă asupra dialogului intercreștin. Această abordare nu urmărește unitatea prin compromisuri conjuncturale sau prin sincretism teologic, ci prin regăsirea Adevărului neschimbat al Bisericii primare.

La baza acestui ecumenism se află un principiu fundamental: întoarcerea la Tradiția apostolică și patristică, înțeleasă ca izvor viu, comun tuturor creștinilor. În loc să se limiteze la dimensiunea „orizontală” a dialogului – adică negocierea prezentului –, această viziune adaugă o dimensiune „verticală”, temporală, care caută acordul cu toate veacurile, în duhul fidelității față de Sfinții Părinți.

În acest context, Crezul de la Niceea este subliniat ca cea mai elocventă și perenă expresie a credinței ortodoxe. Adevărata unitate creștină nu poate fi realizată decât prin re-asumarea deplină a acestei mărturisiri – nu ca simplu simbol identitar, ci ca fundament dogmatic viu, care depășește diviziunile istorice și oferă temelia unei comuniuni reale, nu doar instituționale. Este, în cele din urmă, o chemare la convertire comună – nu către un compromis doctrinar, ci către Adevărul integral al Bisericii nedespărțite.

III. Mesajul conferinței: unitatea ca angajament teologic și slujire concretă

În cadrul Conferinței Mondiale „Credință și Constituție”, tema unității vizibile a Bisericii a fost reafirmată ca un deziderat teologic fundamental, ancorat în continuitatea credinței apostolice, în comuniune ierarhică și în unitatea sacramentală, manifestată în mod deosebit în celebrarea Sfintei Euharistii. Intervențiile din timpul conferinței au arătat o evoluție de conținut și de ton în abordarea idealului unității, conștientizându-se că, în contextul actual, unitatea deplină rămâne o chemare profetică, mai degrabă decât o realitate imediată. Tot mai clar s-a conturat faptul că astăzi unitatea vizibilă nu mai este percepută exclusiv ca o realitate teologică viitoare, ci ca o dimensiune practică și dinamică a colaborării între Biserici. În lipsa unei comuniuni depline, Bisericile pot totuși acționa împreună – în numele aceleiași Evanghelii – pentru a răspunde urgențelor lumii contemporane. Această direcție reflectă o asumare lucidă și onestă a realismului în dialogul intercreștin, care recunoaște diferențele existente, dificil de depășit în condițiile actuale.

Prin urmare, unitatea vizibilă este astăzi nu un obiectiv eshatologic, ci și o realitate prezentă în lucrare comună, în solidaritate activă și în slujirea împreună a lumii, într-un spirit de pocăință, responsabilitate și speranță.

Expoziția outdoor

„Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj – mărturisitor în temnițele comuniste”

Pr. dr. Cornel Coprean

Anul 2025 marchează pentru Biserica Ortodoxă Română o bornă istorică importantă: împlinirea a 140 de ani de la recunoașterea Autocefaliei (aprilie 1885) și a 100 de ani de la ridicarea sa la rangul de Patriarhie (februarie 1925), două aniversări cu semnificații deosebit de importante pentru spiritualitatea și demnitatea noastră națională.

În contextul *Anului omagial al Centenarului Patriarhiei Române* și al *Anului comemorativ al duhovnicilor și mărturisitorilor ortodocși români din secolul al XX-lea*, recuperarea memoriei adevăraților apărători ai credinței ortodoxe în fața opresiunii regimului totalitar-comunist, care au contribuit la dinamizarea vieții creștine și la implementarea principiilor evanghelice în societatea românească, se impune ca un act anamnetic și recuperator. Canonizarea celor 16 noi sfinți români, mulți dintre ei mărturisitori ai credinței în închisorile comuniste, printre care Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj, reprezintă un act de recunoaștere a sfințirii vieții și jertfei lor, constituind deopotrivă mărturia vieții și lucrării bisericesti din ultimul veac pe pământ românesc.

Din dorința de a prezenta publicului clujean, și nu numai, aspecte mai puțin cunoscute din viața noului sfânt al Clujului, care să creioneze personalitatea și profilul său duhovnicesc și intelectual, Arhiepiscopia Vadului, Felacului și Clujului, în colaborare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei și Muzeul Mitropoliei Clujului, a organizat în perioada 13 octombrie – 10 noiembrie 2025 o expoziție în aer liber la „Instalația 10x10 - Tunelul Timpului”, amplasată în zona pietonală a Bulevardului Eroilor din Cluj-Napoca.



Intitulată „Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj – mărturisitor în temnițele comuniste”, expoziția și-a propus recuperarea memoriei părintelui Liviu Galaction Munteanu, rector al Academiei Teologice Ortodoxe din Cluj (1937-1943) și al Institutului Teologic Ortodox de grad universitar din Cluj (1948-1952). Născut în data de 16 mai 1898, într-o familie de învățători din Cristian, județul Brașov, părintele Liviu Galaction s-a format ca teolog la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov și la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu, devenind doctor în Teologie al Universității din Cernăuți. În timpul ocupației horthyste, a rămas în Cluj, asigurând împreună cu episcopul Nicolae Colan un nucleu de rezistență românească și ortodoxă. Cu toate împotrivirile autorităților comuniste de după 1948, episcopul Nicolae Colan l-a menținut pe Părintele Liviu Galaction la conducerea noului institut teologic, până la desființarea din 1952.

Încercările sale de a-i forma pe studenții teologi pentru a putea răspunde la greutățile impuse de autoritățile statului au atras atenția organelor de Securitate care îl urmăreau permanent, arestându-l în 1952 și supunându-l la presiuni pentru a-și înceta activitatea. A fost repartizat la Parohia „Sf. Trei Ierarhi” din Bistrița, de această dată aplecându-se asupra catehizării copiilor și adulților.

Părintele Liviu Galaction Munteanu, numit vicar administrativ de către Episcopul Teofil Herineanu, în anul 1958, a întocmit, în colaborare cu pr. prof. Ioan Bunea, o programă pentru catehizarea copiilor și adulților, care i-a atras condamnarea la opt ani de închisoare pentru „uneltire contra ordinii sociale”. A fost închis în penitenciarele Gherla și Aiud, unde a și murit la data de 8 martie 1961, ca urmare a tratamentului inuman la care a fost supus de regimul comunist.

Părintele Liviu Galaction Munteanu a fost canonizat de către Biserica Ortodoxă Română, alături de alți 15 sfinți români din secolul al XX-lea, mulți dintre ei mărturisitori ai credinței în închisorile comuniste. Proclamarea generală a noilor sfinți a avut loc la 4 februarie 2025, într-un moment istoric – Centenarul Patriarhiei Române, iar proclamarea locală a canonizării Sf. Pr. Mucenic Liviu Galaction de la Cluj a avut loc la 25 martie 2025, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, urmând a fi cinstit anual la data de 8 martie, ziua trecerii sale la Domnul.

Expoziția dedicată Sfântului Preot Mucenic Liviu Galaction, mărturisitor în temnițele comuniste ce a suferit enorm, a fost vernisată marți, 4 noiembrie 2025, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, a Preasfințitului Părinte Samuel Bistrițeanu și a preoților din Protopopiatele Cluj-Napoca și Cluj I, reuniți în cadrul Conferinței preoțești de toamnă.

Prin intermediul celor 40 de planșe de mari dimensiuni, expoziția a fost o invitație adresată publicului de a descoperi și a reflecta la sacrificiul Sfântului Liviu Galaction de la Cluj și la impactul pe care acesta l-a avut și îl are asupra comunității și Bisericii.

† **SAMUEL BISTRITĂNUL**
EPISCOP VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Cum să împărtășim elevilor credința în Hristos? (Reflecții referitoare la educația religioasă)

Educația a fost privită întotdeauna ca o putere pusă în slujba realizării unor scopuri precise. Rămâne, însă, până în zilele noastre, o întrebare importantă: Se poate, oare, realiza totul prin educație? Deocamdată putem afirma că educația nu este atotputernică, totuși prin ea se pot obține valori consistente. Această afirmație implică și educația religioasă, care ne interesează pe noi în primul rând. Astfel, educația religioasă nu poate realiza deplin idealul creștinismului – desăvârșirea moral-duhovnicească, sfințirea sau îndumnezeirea subiecților educați – dar ea a reușit să formeze și, cred că poate și de-acum încolo să formeze caractere creștine apropiate de ceea ce ne cere Domnul nostru Iisus Hristos și ne învață Sfânta Biserică. Pentru noi, care suntem obișnuiți să privim fiecare aspect al vieții noastre în lumina cuvintelor Sfintei Scripturi, educația creștină în școală, înseamnă a-i ajuta pe elevi să câștige ceea ce Sfântul Apostol Pavel numește chipul sau imaginea lui Dumnezeu (μορφή τοῦ Θεοῦ). Sfântul Pavel, vorbind despre Hristos spune următoarele: „Cel ce dintru început fiind în chipul lui Dumnezeu a socotit că a fi El întocmai cu Dumnezeu nu e o prădare, dar S-a golit pe Sine luând chip de rob, devenind asemenea oamenilor și la înfățișare aflându-se ca un om; S-a smerit pe Sine făcându-se ascultător până la moarte – și încă moarte de cruce! Pentru aceea, și Dumnezeu L-a preînălțat și L-a dăruit Lui nume care-i mai presus de orice nume” (Filipeni 2, 6-9). În limba greacă veche, termenul folosit pentru educație este μόρφωσις = acțiunea de a da o formă. Tot Sfântul Apostol Pavel scrie: „O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii până ce Hristos va lua chip în voi!” (Galateni 4, 19). Aici putem înțelege legătura dintre educația religioasă creștină și planul lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră: ce fel de formă (chip) de existență dorim elevilor noștri.

Dacă scopul vieții noastre este câștigarea vieții dumnezeiești, înseamnă că fiecare moment al ei primește o importanță deosebită și fiecare aspect al ei trebuie tratat cu înțelepciune. Înțelepciunea omenească nu este suficientă pentru a trăi după poruncile lui Hristos, căci fără Hristos nu putem săvârși și împlini nimic cum se cuvine. Mântuitorul a spus: „Eu sunt vița, voi mlădițele. Cel care rămâne în Mine și Eu în El, acesta aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5). Aceasta înseamnă că părinții duhovnicești și profesorii de religie, trebuie în primul rând să se roage lui Dumnezeu să le arate ce să facă, ce să spună și cum să transmită mai bine copiilor credința în Hristos. În procesul educării religioase a elevilor, pentru a-i putea forma în adevărata viață în Hristos, cunoașterea psihologiei copiilor și adolescenților și chiar și o fină intuiție nu este suficientă, dacă nu este invocat mereu harul lui Dumnezeu prin rugăciune. Prin practica rugăciunii zilnice, seara și dimineața, realizăm scopul cel mai înalt: acela de a fi constant în comuniune cu Dumnezeu pentru a-i ajuta pe elevi să-și însușească cunoștințele și trăirea necesară pentru dobândirea vieții dumnezeiești. Pentru aceasta, atât dascălii de religie, cât și părinții duhovnicești și cei trupești nu trebuie să uite că menirea lor principală este de a le insufla tinerilor iubirea sinceră pentru Hristos și pentru Maica Domnului. Dacă un copil crește cinstind pe Hristos și Preasfânta Sa Maică ca pe niște persoane preaiubite, această dragoste le va statornici inima pe temelia neclintită a credinței și chiar dacă mai târziu, unii vor fi încercați de îndoieli sau chiar vor părăsi Biserica, cel puțin nu vor fi în inimile lor dușmani lui Hristos. Dragostea, rugăciunea și exemplul sunt mult mai convingătoare decât cuvintele. Aceste trei calități dau valoare cuvintelor noastre atunci când vrem să-i aducem pe copii și pe tineri în general, la credința în Dumnezeu.

Constatăm, așadar, că, pe lângă lucrarea văzută a predării lecțiilor de religie în sala de clasă, în cabinetul de religie sau într-o capelă, mai există și o lucrare nevăzută, dar simțită în duh, a propovăduirii tăcute, tot atât de importantă și necesară, dacă nu, poate chiar mai importantă, aceasta pe care am pomenit-o înainte: lucrarea dragostei, a rugăciunii și a exemplului personal. Aceasta ne dă prilejul de a experia aspectul libertății sufletului omenească: acela că nimeni nu poate impune nimănui credința și dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproapele. Mântuitorul nostru Iisus

Hristos „nu intervine brutal pentru a impune ordinea. Nu abolește iadul cu un alt iad. Nu împiedică pe înțelepți și pricepuți să propovăduiască înțelepciunea și priceperea lor. Nu te vede ca pe un obiect... A venit să ne facă după har părtași ai vieții dumnezeiești și treimice. Să dobândim harisma înfierii. Să petrecem noutatea vieții, nu cu frica celor amenințătoare, nici cu dorința celor fâgăduite, ci cu felul viețuirii treimice. Să ajungem în Biserica celor întâi născuți, toți dumnezei după har. Să fim uniți precum Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt. Și pentru a ajunge toate acestea, Acela s-a jertfit. Și toate răbdând, pe toți i-a mântuit. Este adevărată mântuirea deoarece nu se impune nimănui. Toți o pot primi, dacă vor, și toți pot să o refuze. Darul dumnezeiesc al libertății dăruiește posibilitatea să guști personal ce este raiul: viața lui Dumnezeu. Și la fel ce este iadul: moartea prin îndepărtarea de Dumnezeu. Riscul libertății salvează harul vieții și al creației. Lucrul asigurat în mod mecanic condamnă la marasmul morții pe cel ce îl primește. Dumnezeu ar fi putut să-l creeze pe om ca făptură docilă și ascultătoare, așezându-l într-o societate fără reproș, care ar fi fost o temniță asfixiantă, un iad, o iluzie de rai: anularea măreției fapturii zidite după chipul lui Dumnezeu. Dumnezeu nu face acest lucru, ci oamenii care cred în părerea lor și care vor să o impună și celorlalți ca mântuire. Prin libertate ne putem distruge și numai prin ea putem să ajungem la îndumnezeire. Libertatea ne-a fost dată pentru a o supune de bunăvoie voii lui Dumnezeu. Așa cum Domnul nu a venit pentru a face voia Sa proprie, ci voia Tatălui care L-a trimis pe El” (Arhim. Vasilios Gondikakis, *Împăratul Slavei*, pag. 52, 54, 55, Editura Bizantină, 2018).

Noi credem în Dumnezeu și Îl iubim pe Dumnezeu în mod liber, lucru pe care îl dorim tuturor copiilor și tinerilor și întregii societăți. Trebuie, însă, să recunoaștem că ne este mai ușor să vorbim decât să ne rugăm.

Împărtășirea credinței în Hristos elevilor este o misiune și o lucrare de mare valoare, care necesită echilibru între pedagogie, autenticitate, respect și iubire pentru fiecare suflet de copil. „Vedeți – zice Mântuitorul – să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, căci zic vouă că îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 18, 10).

Voi enumera câteva principii și metode după care să ne ghidăm în transmiterea credinței:

1. Întemeierea pe revelația divină. Credința creștină trebuie transmisă pe baza Revelației dumnezeiești, care are două forme fundamentale: Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Revelația este descoperirea lui Dumnezeu oamenilor îndumnezeiți, atât în Vechiul Testament, cât și în Noul Testament. Sfânta Scriptură ne dă posibilitatea să înțelegem lucruri, cuvinte și înțelesuri despre Dumnezeu. De asemenea, citind Sfânta Scriptură, putem vedea pronia și voia lui Dumnezeu. Sfânta Scriptură ne-a fost dată ca ajutor și instrument duhovnicesc prin care noi, creștinii de orice vârstă, să fim călăzuți pe treptele virtuților și ale desăvârșirii creștine, sub îndrumarea duhovnicului. „Toată Scriptura este însuflată de Dumnezeu și de folos spre învățatură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțelepțirea cea întru dreptate, astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit, bine pregătit pentru orice lucru bun” (2 Timotei 3, 16-17).

Sfânta Tradiție este același lucru cu moștenirea credinței, fiind mai vastă decât Sfânta Scriptură. Sfântul Apostol Pavel exprimă foarte clar acest lucru, zicând: „Drept aceea, fraților, stați neclintiiți și țineți predaniile pe care le-ați învățat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră” (2 Tesaloniceni 2, 15). Tradiția pe care a predat-o Pavel și ceilalți Apostoli și Proroci prin viu grai îi renaște și mântuiește pe ascultători. Sfânta Tradiție este continuă în Biserică, fiind mai apoi cuprinsă în hotărârile Sinoadelor Ecumenice și în operele Sfinților Părinți. Cele două surse ale Revelației reprezintă ghidul nostru pe calea apropierei de Dumnezeu și a cunoașterii Lui, ferindu-ne de a cădea în capcana diverselor ideologii și curente filosofice, situație de care ne avertizează Apostolul Pavel zicând: „Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filosofia și cu deșarta înșelăciune din predania omenească, după stihile lumii și nu după Hristos (Coloseni 2, 8).

2. Exemplul personal este cea mai puternică și trainică lecție. Credința se învață și se transmite mai ales prin viața și exemplul personal, nu doar prin cuvinte. Un profesor care este el însuși credincios practicant, sincer, blând, abordabil, care trăiește ceea ce-i învață pe elevi este mai convingător decât orice lecție despre credință. Elevii sunt foarte atenți și sensibili față de viața dupli-

citară. Dacă vorbim despre Hristos, dar noi nu aderăm cu toată ființa noastră la ceea ce predăm la ora de religie și nu întrupăm adevărurile de credință, mesajul nostru nu va ajunge în inimile elevilor. Nimeni nu poate dărui ceea ce nu crede și trăiește el însuși. Este absolut necesar să ne trăim credința în Hristos în mod firesc și vizibil, nu doar în intimitatea vieții noastre private sau de familie, dar, bineînțeles, nu într-un mod demonstrativ și provocator.

3. Trebuie să predăm credința cu multă înțelepciune și discernământ. Mesajul Evangheliei este neschimbător, dar metodele de predare trebuie adaptate vârstei, culturii și nivelului de înțelegere al elevilor. Nu toți copiii și adolescenții pot înțelege aceleași lucruri la fel. Trebuie să ne alegem și să ne adaptăm metoda potrivit vârstei și capacității lor. Pentru cei mici din ciclul primar să folosim mai mult povestiri biblice, istorioare din viețile sfinților, imagini iconografice și cântece. Pentru adolescenți să apelăm la discuții deschise, întrebări și teme de reflecție. De asemenea, când cineva nu are decât o fărâma de interes pentru credință, nu are rost să-i vorbim ca unuia care ar vrea să devină monah. Trebuie să cultivăm sau, uneori doar să menținem vie credința pe care o au deja și să ne ferim de a-i înfricoșa pe elevi, forțându-i să ducă o viață duhovnicească.

4. Să nu evităm întrebările elevilor, ba chiar să le încurajăm. Întrebările sunt poarta către clarificarea multor probleme și către o credință luminată și matură. Să răspundem întotdeauna cu bunăvoință, sinceritate și dragoste.

5. Să construim relații de încredere. Elevii sunt dispuși să asculte mai ușor de cineva pe care-l simt că îi pasă cu adevărat de ei. Să nu ne comportăm distant față de ei. Elevii trebuie să simtă că ne interesează în mod real ceea ce fac și gândesc ei. O astfel de relație are o valoare inestimabilă, dacă ne amintim

te că „compromisuri” a făcut Mântuitorul, stând la masă cu vameșii și cu păcătoșii, pentru a le putea vorbi. Dacă nu există acest contact real și sincer, atunci cele mai binevoitoare sfaturi pot fi interpretate de elevi drept discursuri moralizatoare sau reproșuri.

6. Să facem mereu legătură între învățăturile Sfintei Evanghelii și viața reală. Să nu vorbim despre Hristos doar din trecut, ci și despre Hristos prezent în zilele noastre. Să le arătăm cum credința în Hristos schimbă viața oamenilor, aduce iertare, pace și un țel în viață.

7. Să avem multă răbdare și să lășăm și pe Duhul Sfânt să lucreze. Să nu forțăm procesul însușirii credinței. Credința se propune, nu se impune. Dumnezeu trebuie cunoscut ca prisos

de iubire, de adevăr și de frumusețe inefabilă. Ora de religie nu trebuie să fie pentru nimeni intervenția chinuitoare a omului (profesorului) asupra omului (elevului).

8. Legătura cu viața liturgică și duhovnicească. Elevii de orice vârstă, dacă sunt botezați și mirunși, sunt membrii sau mădulare ale Trupului lui Hristos. Este foarte important să le transmitem copiilor ideea că noi ne constituim ca mădulare vii ale Trupului lui Hristos prin participarea la sfințele slujbe și în mod special prin împărtășirea cu Sfințele Taine în cadrul Dumnezeieștii Liturghii. Noi, creștinii ortodocși nu avem Liturghii speciale pentru copii, fiindcă știm că experiența slujbelor bisericești nu este doar pur rațională. Chiar dacă un copil nu înțelege tot ce se întâmplă în cadrul slujbelor, el vede, aude, miroase, gustă, atinge și poate simți prezența Sfântului Duh. Elevii nu trebuie să fie lipsiți de această experiență, ci trebuie pregătiți și ajutați pentru ca să o poată aprecia și să dorească să participe la ea. De asemenea să-i pregătim și să-i încurajăm, fără să-i obligăm, să se spovedească și să se împărtășească, amintindu-le cuvintele Mântuitorului: „Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viața în voi” (Ioan 6, 53).

9. Valoarea orei de religie. Cel mai important pentru elevi este ca la sfârșitul orei de religie să iasă din clasă cu inima deschisă și dornică să-L cunoască și să-L iubească pe Dumnezeu. Uneori copiii sunt preocupați de un anumit subiect de credință și cred că ar fi cu mai mult folos din punct de vedere duhovnicesc să se discute despre acel subiect care-i interesează pe elevi, în detrimentul realizării programei școlare. Când nu pricinuesc dezordine, întreruperile și observațiile pe care le fac elevii dezvăluie stadiul de concentrare și nivelul preocupărilor lor. Adevăratul test al orelor de religie este nu câte informații (date, nume sau fapte) au fost înregistrate de memoria elevilor, ci dacă ies de la oră cu convingerea că doar calea Bisericii este calea vieții celei adevărate și firești.



Templul sfințirii și sfințirea vieții.

O reflecție asupra misiunii Bisericii Ortodoxe Române după sfințirea Catedralei Naționale (2025)

Pr. prof. univ. Cristian Sonea

Lmediat după 1989, România apărea în statisticile internaționale drept una dintre cele mai religioase țări din Europa de Est, depășind chiar și Polonia, potrivit datelor furnizate de *European Values Survey*. Biserica Ortodoxă Română (BOR) a reintrat atunci în centrul vieții publice: și-a recâștigat vizibilitatea, și-a consolidat poziția instituțională și a reluat un rol activ în educație, cultură și spațiul civic. Pentru mulți, acel moment părea începutul unei autentice renașteri creștine – o reîntoarcere la valorile credinței după decenii de marginalizare ideologică.

Această revenire a atins un apogeu simbolic odată cu sfințirea picturii Catedralei Naționale în 2025 – un eveniment perceput ca împlinirea unui vis colectiv, prin care s-a ridicat un simbol al unității, al recunoștinței și al memoriei eroice a poporului român. Gestul a fost, deopotrivă, un act de mulțumire față de jertfa înaintașilor și o reafirmare publică a credinței ortodoxe în spațiul național. Astfel, a fost înălțat un templu al „sfințirii neamului”, o mărturie vizibilă a jertfei și a înălțimii spirituale a românilor. Frumusețea picturală a Catedralei, profund impresionantă, oferă un spațiu teofanic – loc al harului, al adunării și al chemării la comuniune.

Totuși, această realizare istorică impune un discernământ lucid: misiunea Bisericii nu se poate limita la ziduri, oricât de inspirate sau mărețe ar fi acestea. Dincolo de această viziune marcată de entuziasm și împlinire se conturează un paradox greu de ignorat. În locul unei reînvi-eri profunde a credinței, societatea românească pare să trăiască o formă subtilă de secularizare – una caracterizată nu prin respingerea religiei, ci prin transformarea acesteia într-un succes instituțional, mai curând decât într-o experiență personală a întâlnirii cu Dumnezeu.

Marea lucrare a zidurilor, care a stârnit un entuziasm sincer în rândul credincioșilor, trebuie să se convertească într-un imbold spre lucrarea lăuntrică: spre înfrumusețarea sufletului, curățirea inimii și orientarea vieții către sfințenie.

Eseul de față își propune, așadar, să dezvolte ideea centrală potrivit căreia, în acest context post-sfințire, Ortodoxia românească este chemată să-și actualizeze viziunea misionară – trecând de la o formă de „creștinism cultural” la o slujire vie, care urmărește zidirea „credincioșilor vii”, ancorați în Adevăr și deschiși lucrării Duhului.

Credință din obișnuință: când religia devine apartenență culturală, nu asumare interioară

Încă din 2008, sociologul Sorin Gog atrăgea atenția asupra unei forme clare de disonanță religioasă în România. Deși 99% dintre români se declarau creștini, doar 35% spuneau că cred într-un Dumnezeu personal. În același timp, 53% nu mergeau aproape niciodată la biserică, iar mulți susțineau politici aflate în dezacord cu învățătura tradițională a Bisericii, precum avortul sau eutanasia¹.

Aceste cifre nu arătau o religiozitate asumată la nivel existențial, ci mai degrabă o etichetă identitară. Religia devenea, în acest context, un semn de apartenență culturală moștenită, dar lipsită de conținut dogmatic sau de angajament moral autentic. În limbaj sociologic, acest fenomen este cunoscut sub numele de *religiozitate culturală* – o formă de atașament simbolic față de religie, fără implicare personală sau spirituală profundă. Sorin Gog continuă analiza acestui fenomen, arătând că doar 31% dintre români prezentau o minimă coerență între valorile declarate și comportamentul religios concret. Ceilalți, majoritatea, trăiau într-o formă difuză de secularizare, ruptă de dimensiunea profund transformatoare a credinței².

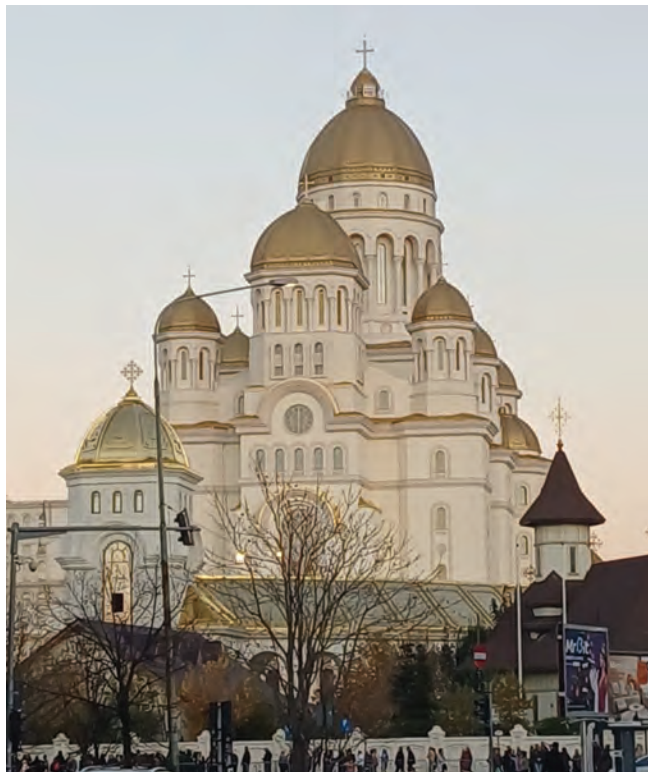
Un exemplu relevant al acestui decalaj dintre identitatea religioasă și implicarea activă a fost referendumul pentru familie din 2018. Deși BOR și alte culte au susținut puternic

inițiativa, referendumul a eșuat din cauza unei participări reduse – sub 21% din electorat. Evenimentul a evidențiat o realitate inconfortabilă: atașamentul declarat față de valorile tradiționale nu duce automat la implicare civică sau la coerență morală. În ciuda prezenței crescute a religiei în spațiul public, majoritatea românilor au ales neparticiparea. Această absență colectivă este un indiciu clar al pasivității religioase și al distanței tot mai mari dintre discursul public al Bisericii și răspunsul real al credincioșilor.

Biserica – tot mai prezentă, dar tot mai puțin profetică

Cercetătoarea Iuliana Conovici oferă o cheie esențială pentru înțelegerea acestui paradox: secularizarea prin religie. În încercarea de a-și reafirma centralitatea, Biserica a dezvoltat un discurs tot mai ancorat în teme sociale, educaționale sau naționale, dar tot mai puțin centrat pe transcendență, pe chemarea la sfințenie, pe proclamarea Împărăției lui Dumnezeu³. Se vorbește despre „valori”, „tradiție” și „identitate națională”, dar nu despre rugăciune, pocăință sau comuniunea cu Hristos. Această apropiere de stat și de agenda publică a transformat treptat religia într-un serviciu social, într-un partener instituțional mai mult decât într-un semn profetic. Deși BOR și-a recâștigat poziția, a pierdut în același timp un element esențial, anume tensiunea duhovnicească care cheamă lumea la convertire, nu la conformare.

Într-un studiu publicat în 2008, Conovici dezvoltă conceptul de auto-secularizare: un proces intern prin care Biserica, pentru a-și justifica prezența publică, adoptă discursuri de legitimitate seculară, precum: rolul istoric, tradiția națională, proporția demografică. Aceste strategii consolidează vizibilitatea instituțională, dar slăbesc dimensiunea teologică și profetică a misiunii ecleziale.



Conovici atrage atenția asupra unui pericol subtil dar semnificativ: atunci când mesajul creștin este înlocuit de un discurs centrat pe identitate națională, Biserica riscă să se transforme într-o instituție simbolică printre altele, pierzându-și dimensiunea profetică și soteriologică. Fie că această identificare se realizează prin asocierea cu proiectul național, fie prin conformarea la logica majoritară a societății civile, legitimarea rolului public al Bisericii prin asemenea argumente devine problematică. Într-un paradox al timpului nostru, tocmai discursul eclezial, atunci când se substituie celui hristocentric, poate contribui, direct sau indirect, la amplificarea procesului de secularizare³.

Dincolo de cifre: o criză tăcută – dar nu lipsă de speranță

Fără îndoială, Biserica Ortodoxă Română este astăzi una dintre cele mai influente instituții ale societății românești. Influența ei nu se traduce automat prin transformare duhovnicească. Dimpotrivă, în absența unei legături vii cu

¹ Iuliana Conovici, „The Romanian Orthodox Church after 1989: Social Identity, National Memory, and the Theory of Secularization,” în *Church and Religious Life in Post-Communist Societies*, edited by Peter Revay and Miklós Tomka, Új Ember Publishing House / Council of Europe, Budapest, 2008, pp. 173–182.

² Iuliana Conovici, „Aspecte ale discursului public al Bisericii Ortodoxe Române după 1989: (auto)-secularizarea” în *Romanian Political Science Review*, Vol. VII, Nr. 3/2007, p. 790.



sacru, cuvântul „religie” riscă să devină un simbol gol, iar credința o simplă convenție socială. În loc să re-creștineze România, această „restaurare” religioasă riscă să legalizeze o criză spirituală profundă, în care se confundă prezența cu relevanța, forma cu conținutul, apartenența cu credință.

Totuși, entuziasmul popular considerabil manifestat la sfințirea picturii Catedralei Naționale, evidențiat prin participarea masivă a credincioșilor, demonstrează că o anumită vitalitate a credinței este încă profund ancorată în sufletul poporului român. Chiar dacă studiile sociologice arată un anumit atașament identitar fără conținut dogmatic sau sacramental, experiența directă a comunității care se mobilizează pentru astfel de evenimente contrazice ideea unei crize spirituale totale. Acest entuziasm spontan, care transcende discursul oficial, este un semn că Biserica are potențialul de a rămâne relevantă din punct de vedere spiritual, dacă reușește să traducă această apartenență simbolică într-o viață duhovnicească autentică.

Se conturează astfel o tensiune firească, dar dificilă: atunci când Biserica se concentrează exclusiv pe Împărăția lui Dumnezeu, riscă să fie acuzată de irelevanță socială; când se implică activ în spațiul public, este expusă riscului de secularizare instituțională. Ambele tendințe sunt reale și coexistă. Ceea ce aduc valoros studiile amintite este tocmai apelul la discernământ și trezvie eclezială – un semnal de alarmă care nu condamnă, ci cheamă la echilibru între profunzime duhovnicească și responsabilitate comunitară.

De la Ortodoxia culturală la viața în Hristos

Sfințirea picturii Catedralei Naționale în anul 2025 poate fi înțeleasă nu doar ca o încununare a unui efort istoric și instituțional, ci și ca o ocazie de reflecție profundă asupra stării reale a credinței din România. Acest moment solemn are potențialul de a deveni o veritabilă poartă spre o transformare lăuntrică: o chemare la trezirea unei credințe vii, depășind granițele unei apartenențe simbolice.

Ortodoxia culturală, înțeleasă ca religiozitate moștenită sau ca element identitar, semnalează existența unei provocări misionare reale. Ea nu trebuie doar criticată, ci asumată ca punct de plecare pentru o lucrare pastorală atentă și responsabilă. Biserica este chemată să însoțească această categorie de credincioși „culturali” într-un parcurs al maturizării spirituale, ajutându-i să treacă de la o credință moștenită la una asumată, de la gesturi formale la comuniune reală cu Hristos.

Totodată, constatarea că un procent semnificativ dintre români trăiesc Ortodoxia într-un mod mai degrabă nominal decât duhovnicesc obligă la o reconfigurare a perspectivei misionare. România de azi nu mai este, în mod automat, o țară profund creștină, ci una în care apartenența religioasă funcționează, din ce în ce mai des, ca marcă identitară – comparabilă cu catolicismul din Polonia sau protestantismul din Elveția – fără a implica neapărat o viață spirituală activă.

Desigur, rămâne prezent un nucleu important de credincioși practicanți, angajați în viața liturgică și conștienți de sensurile adânci ale credinței ortodoxe. Aceștia, deși nu majoritari, reprezintă un segment vital pentru viitorul Bisericii. O analiză mai profundă a acestei categorii și a modului în care credința lor se exprimă în societate ar putea oferi repere autentice pentru o reînnoire misionară. Acești „credincioși vii” pot deveni fermentul unei Ortodoxii vii – trăită, mărturisită și propovăduită dincolo de zidurile oricărei realizări instituționale.

Astfel, sfințirea Catedralei nu ar trebui să fie finalul unui parcurs, ci începutul unei metanoie ecleziale: un moment în care entuziasmul simbolic este transformat în chemare la sfințirea vieții.

Nunta mesianică din Cana (In. 2, 1-11) - „Evanghelia” Maicii Domnului în simbolism euharistic

Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Teologie Ortodoxă

Ancheiam articolul din numărul trecut cu sublinierea puterii mijlocitoare a Maicii Domnului, care, intervenind la Fiul ei, pentru impasul omenesc, reușește să grăbească momentul declanșării activității mesianice a lui Iisus, Care săvârșește prima Sa minune la Nunta din Cana, prefăcând apa, din vasele curățirii, în vin.

După dialogul cu Iisus, în care Maria îi spune Fiului ei că vinul s-a terminat la nuntă, Maica Domnului se adresează slujitorilor de acolo, spunându-le: „Orice vă va spune El, să faceți!” (In. 2, 5).

1. „Evanghelia Maicii Domnului” și efectul ei (2, 5)

Referitor la cuvintele Mariei, „Ceea ce vă va spune El, să faceți!”, trebuie să precizăm că acestea constituie o așa-zisă „Evanghelia” a sa. Astfel, ele pot să însemne și o „veste bună”, ceea ce semnifică cuvântul „evanghelia” în sine, în cazul de față, a ceea ce va urma să se întâmple, cât și conținutul unei simple propovăduiri cu efect imediat sau mai îndelungat.

În episodul „Cana”, cuvintele ei iau forma unui imperativ care poate fi pus în comparație cu referirea poporului lui Israel, proaspăt eliberat din robie, la Legea Domnului, dată lor prin Moise. Urmând-o, ei vor deveni poporul ales a lui Iahve, care îi va sprijini să ajungă în pământul făgăduit strămoșilor lor din vechime. Iată ce-i spune, în acest sens, Domnul Dumnezeu lui Moise, și ce răspunde poporul la auzul acestor cuvinte: „Acum: dacă veți asculta de glasul Meu și veți păzi legământul Meu, voi îmi veți fi Mie popor ales dintre toate neamurile, că al Meu este tot pământul; Îmi veți fi preoție împărătească și neam sfânt!... Și venind Moise, i-a chemat pe bătrânii poporului și le-a spus toate cuvintele acestea pe care le poruncise Domnul. Atunci tot poporul, răspunzând într-un glas, a zis: „Toate câte

a zis Dumnezeu vom face și vom fi ascultători!”. Iar cuvintele poporului le-a dus Moise la Dumnezeu (Ieș. 19, 5-8).

Așadar, paralelismul dintre cuvintele Mariei și cele ale poporului lui Israel, condus de Moise, este evident: Așa cum Moise, pe Sinai, a devenit mijlocitor între popor și Dumnezeu, arătând fiilor lui Israel binefacerea ascultării lor de cuvântul Domnului, la fel Maria, la Cana, devine mijlocitoare pentru Noul Israel, poporul creștin, care, ascultând cuvintele lui Iisus, va deveni beneficiarul bunătăților mesianice veșnice. Așadar, urmarea „Evangheliei” Mariei înseamnă împlinirea cuvintelor lui Iisus, adică a Evangheliei Sale, care au, ca dar final, împărțirea poporului de noul vin al noii Cana,³ care nu este altul decât vinul euharistic din Biserica Sa.

Importanța „Evangheliei Maicii Domnului” este marcată, prin urmare, de cea mai profundă actualitate, în sensul că slujitorii nunții din noua Cană, cea a Noului Legământ, Biserica, unde Hristos este veșnic prezent, sunt toți creștinii care cred în cuvântul Său și îl urmează.

Cine slujește lui Dumnezeu, ascultă cuvântul Lui și-l împlinește, experimentând, astfel, mereu prezența Sa epifanică, potrivit exprimării Mântuitorului Hristos: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de către Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui” (In. 14, 21; cf. 1 In. 2, 3).

2. Dialogul dintre Iisus și slujitori. Prefigurarea Euharistiei (2, 6-8)

După dialogul dintre Maria și Iisus, care poate fi considerat primul moment al „semnului” Cana, linear în dezvoltarea sa, dar încărcat

de multă sevă teologică, și după rostirea cuvintelor „Evangheliei Mariei”, Ioan Evanghelistul prezintă al doilea moment „Cana”, și anume, dialogul dintre Iisus și slujitorii nunții. Iată ce consemnează autorul: „Și erau acolo șase vase de piatră, puse pentru curățirea Iudeilor, care luau câte două sau trei vedre (μετροῦτάς δύο ἢ τρεῖς).² Zisu-le-a Iisus: «Umpleți vasele cu apă!». Și le-au umplut până sus. Și le-a zis: «Scoateți acum și aduceți-i nunului!» Iar ei i-au dus” (In. 2, 6-8).

Este important de subliniat faptul că minunea s-a săvârșit numai după ce cuvintele lui Iisus au fost împlinite, iar „Evanghelia Maicii Domnului”, urmată: „Orice vă va spune El, să faceți!” (In. 2, 5).

Ceea ce Mântuitorul Hristos a spus era umplerea cu apă, până sus, a celor șase vase de piatră, puse acolo, în curtea nunții, „pentru curățirea iudeilor”.

La evrei, apa din așa-zisele vase de curățire avea mai multe utilizări: pentru ritualul strict al curățirii (purificării); pentru spălarea mâinilor și a picioarelor la intrarea în casă, și înainte de așezarea la masă, și chiar pentru spălarea vaselor din casă, utilizate la servirea mesei. Iată ce consemnează Evanghelistul Marcu, în acest sens, referindu-se la tradiția „bătrânilor”: „Și văzându-i pe unii din ucenicii Lui că mănâncă pâine cu mâinile necurate (πυγμῆν ὑψώνται), adică nespălate, cârteau; fiindcă fariseii și toți Iudeii, ținând datina bătrânilor, nu mănâncă până nu-și spală cu grijă mâinile; și când vin din piață nu mănâncă până nu se spală; și sunt și multe altele pe care ei le-au primit ca să le păzească: spălarea paharelor și a urcioarelor și a căldărilor de aramă și a paturilor” (Mc. 7, 3-4).³

Așadar, nu era vorba de vreo regulă de igienă, în disputa dintre Iisus și farisei, ci despre prescripțiile unui ritual, pe care mai marii religioși ai poporului nu-l vedeau îndeplinit de Uce-

profund caracter efemer.⁵

Dar, simbolismul profund al acestor vase este implicat în chiar scopul prezenței lor: „puse pentru curățirea iudeilor” (2, 6). În acest sens, vinul dobândit din apa curățirii devine vinul euharistic al Noului Legământ, curățitor de păcate, pentru noul popor al lui Dumnezeu.

Prin urmare, episodul prefacerii apei în vin are un profund caracter sacramental, prefigurând, în viziunea Evanghelistului, vinul euharistic, așa precum pâinea descrisă în capitolul 6 al Evangheliei sale, în discursul lui Iisus despre „Pâinea vieții”, însemna o prefigurare a pâinii euharistice. Astfel, Evanghelistul lasă să se înțeleagă, în minunea de la Cana, că, sacramentalitatea Bisericii înseamnă același lucru pentru lumea de azi, ca și minunea Hristosului istoric pentru contemporanii Săi.

Așadar, minunea de la nunta din Cana este declanșată de înșeși cuvintele lui Iisus prin care cere slujitorilor să umple vasele cu apă. Marea capacitate a vaselor și enorma cantitate de apă pe care slugile o toarnă în ele, potrivit expresiei „le-au umplut până sus” (In. 2, 7), subliniază bogăția debordantă a bunurilor mesianice pe care Iisus le oferă lumii întregi prin cuvântul Său revelator. Ioan Evanghelistul ține să precizeze acest lucru încă de la începutul scrierii sale: „Și din plinătatea Lui noi toți am primit și har pentru har,⁶ căci legea prin Moise s-a dat, dar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (In. 1, 16-17) (comp. In. 4, 13-14; 6, 10-13; 10, 10).⁷

Sfântul Maxim Mărturisitorul avea să exprime, mai târziu, același lucru referindu-se la expresia „și le-au umplut până sus” (καὶ ἐγέμισαν αὐτάς ἕως ἄνω), spunând că „umplerea”

reprezintă abundența harului noii iconomii religioase inaugurate de Iisus Hristos și care se revarsă lumii întregi prin Evanghelia Sa: „Cei ce o beau apoi pe aceasta ies din firea tuturor lucrurilor și zboară până în locul ascuns al lăuntruului dumnezeiesc, unde primesc bucuria și veselia care e mai presus de toate cunoștințele. Ei beau vinul cel bun, adică rațiunea tainică, făcătoare de îndumnezeire, la sfârșit, după ce s-au bucurat de toate celelalte binefaceri hărăzite de Providența oamenilor.”⁸

Lipsiți de o semnificație simbolică nu sunt, însă, nici servitorii de la nuntă, numiți în text διάκονοι (In. 2, 5-9) = slujitori, și nu „douloii” = sclavi, robi. Aceștia s-au pus, în evenimentul „Cana”, la dispoziția Mariei și a Fiului ei, răspunzând

prompt comandamentelor primite.

Într-o viziune simbolică, potrivit cadrului minunii, aceștia sunt toți cei ce colaborează cu Mântuitorul Hristos în perpetuarea și actualizarea lucrării Sale mântuitoare în lume. Ei sunt ucenicii care au ales să trăiască în ascultarea credinței și în împlinirea Cuvântului lui Iisus: „Voi sunteți ucenicii Mei dacă faceți ceea ce vă poruncesc” (In. 15, 14).⁹

Într-o referire la simbolismul „slujitorilor” de la Cana, Sfântul Maxim Mărturisitorul afirmă: „Iar cei care scoateau apa și serveau sunt slujitorii Vechiului și ai Noului Testament, patriarhi, regi, prooroci, evangheliști, apostoli... toți care au scos apa cunoștinței și au dat-o iarăși firii”.¹⁰

Între aceștia, Maria, natural, a înțeles prima „noua diaconie”, angajând slujitori, prin „Evanghelia” sa rostită, pentru a deveni ucenici ai lui Hristos, care să constituie, apoi, cu Apostolii, noua comunitate mesianică din jurul Fiului Său.

Dar, alături de slujitori, spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, se mai află și „niște oameni simpli, curați cu inima, care cunosc bucuria comunicării, fie pentru toată viața, ca mirii, fie pentru o prăznuire de o săptămână, ca nuntașii. Cei mai mulți, nici nu știau cât de mărinimoasă era ocrotirea lor de taină, a Născătoarei de Dumnezeu și, mai ales, a Fiului lui Dumnezeu, care ospăta cu ei la masă”.¹¹ (Va urma)

⁵ G. Zevini, *Commentaire spirituel*, p. 71

⁶ În alte traduceri: „har peste har” sau „har după har”.

⁷ Vezi și G. Zevini, *Commentaire spirituel*, p. 71.

⁸ A se vedea, Sf. Maxim Mărturisitorul, răspunsuri către Talasie, *Filocalia*, vol. 3, introducere, traducere și note de Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, ed. a II-a, București, 1994, p. 165.

⁹ Cf. G. Zevini, *Commentaire spirituel*, p. 72.

¹⁰ Sf. Maxim Mărturisitorul, *Filocalia*, vol. 3, pp. 150-152.

¹¹ Sf. Maxim Mărturisitorul, *Filocalia*, vol. 3, p. 152.



nicii Domnului. În înțelesul strict al textului original, mâinile „necurate” (πυγμῆν ὑψώνται τὰς χεῖρας) ale ucenicilor treceau drept impure din punct de vedere religios-cultic, adică fără să fi respectat prescripția impusă de tradiția rabinică veche.

Dar, care sunt semnificația și mesajul conținute în acest pasaj scripturistic referitor la „vasele curățirii”? Pentru a sesiza obiectivul ascuns, pe care Evanghelistul îl propune în relatarea sa, este important să le scoatem în evidență.

Vasele de piatră, dispuse stabil în casă pentru curățirea iudeilor și conținând apă rituală pentru spălările impuse de lege sunt, în viziunea multor bibliști, simbolul Legii Vechi trăite, uneori, de omul vechitamentar, în mod superficial și formal. Ele reprezentau Legea lui Moise, codul unei iconomii care, golită de dragostea desăvârșită dintre om și Dumnezeu, crează o relație săracă, apăsătoare, și nu una de intermediere, care să realizeze o adevărată comuniune între popor și Dumnezeu.⁴

Așadar, dincolo de realitatea istorică a prezenței celor șase vase de piatră, numărul șase are în text o semnificație mult mai adâncă decât una simplă numerică. Mai mic cu un număr decât șapte, numărul deplinătății și al desăvârșirii la iudei, cifra șase semnifică faptul că rânduielile iudaice - reprezentate prin apa pentru spălare rituală - sunt imperfecte, nedesăvârșite, având, astfel, un

² Vasele, de care face amintire Evanghelistul, în text, aveau capacitatea a „două sau trei măsuri” (2, 6). În Septuaginta, „măsura - μετροῦτής” redă ebraicul „bath”, care exprima capacitatea a cca. 38-40 litri (Vezi și Vasile Mihoc, „Nunta din Cana (In. 2, 1-12)”, în rev. *Iisus Biruitorul*, nr. 6, Sibiu, 1996, p. 2).

³ Vezi amănunte, Grigorie T. Marcu, *Întâlnirea de la Cana Galileei*, în „Studii Teologice”, nr. 1-2, București, 1961, p. 36.

⁴ Cf. G. Zevini, *Commentaire spirituel de l'Évangile de Jean*, I, p. 71.

¹ Pentru detalii, în acest sens, a se vedea, Georges Zevini, *Commentaire spirituel de l'Évangile de Jean*, Paris, 1995, vol. I, pp. 69-70.

Cum am trăit sfințirea picturii Catedralei Naționale

Mircea-Gheorghe Abrudan

La finalul unei zile pline, încărcate de har și de multe emoții, aștern pe hârtie câteva gânduri despre ceea ce am trăit și a devenit deja istorie. Întâi de toate îi mulțumesc din toată inima bunului Dumnezeu că m-a învrednicit să trăiesc această zi, unică, în viața Bisericii și a țării noastre, care iată, după 144 de ani de la lansarea de către regele Carol I, în 1881, a ideii zidirii unei catedrale ortodoxe reprezentative în București, acest măreț lăcaș de cult a fost în sfârșit realizat. Este o biserică monumentală, care respectă tradiția arhitecturală românească și bizantină, astfel că fiecare creștin ortodox român se poate regăsi în ea. Prin minunata pictură în tehnica mozaic, o veritabilă capodoperă artistică a echipei coordonate de Daniel Codrescu, Catedrala Națională va deveni un reper al artei bizantine și românești, un loc de pelerinaj și un obiectiv turistic pe care mai ales creștinii ortodocși, creștinii în general și toți iubitorii artei, vor dori să-l viziteze, să-l descopere și admira, dar mai ales să se roage sub bolțile și privirile dumnezeiești ilustrate pe pereții ei.

Ar merita să reținem că ridicarea acestei catedrale este împlinirea visului regilor Carol I și Ferdinand I ai României, a patriarhilor Miron Cristea și Teoctist Arăpașu, precum și a tuturor generațiilor strămoșilor noștri ortodocși români, care au dorit să-i mulțumească lui Dumnezeu și să-și afirme demnitatea națională și religioasă edificând o nouă catedrală în capitala țării dezrobite și reîntregite „după secole de suferințe creștinești îndurate”, cum citim pe frontispiciul Arcului de Triumf din București.

În al doilea rând, îi mulțumesc părintelui meu mitropolit Andrei al Clujului și părintelui vicar Dumitru Boca pentru că mi-au făcut onoarea și bucuria să mă treacă pe lista celor patruzeci de invitați ai Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului care au avut șansa să participe la măreața slujbă liturgică și de consacrare în interiorul catedralei, alături de alte aproximativ 3000 de persoane, clerici, laici, monahi și monahii, membri ai corpului diplomatic acreditat la București, autorități politice centrale și locale, civile și militare ale statului român, reprezentanți ai celorlalte culte religioase din România care au primit un loc pe scaunele așezate în măreața catedrală, dovedită acum neîncăpătoare. Eu am fost așezat în perimetrul pronaosului între creștini veniți din toate unghiurile țării și din întreaga diasporă românească europeană, nord-americană și chiar din îndepărtata Australie. Au fost copii, adolescenți, adulți și seniori, bărbați și femei, clerici și mireni, călugărițe și călugări, care au ascultat, au cântat și s-au rugat împreună vreme de aproape cinci, șase, chiar șapte ore, fără să observ vreă supărare, agitație, tulburare sau probleme de vreun fel. Ne-am zâmbit, ne-am salutat, ne-am strâns mâna, ne-am bucurat împreună de catedrala noastră cea nouă, de deosebitul cor Tronos al Patriarhiei Române, de comuniunea cea dintre noi. Personal am intrat în catedrală la 07.25 și am ieșit în jurul orei 14.30, după ce m-am închinat în Sfântul Altar.

Organizarea mi s-a părut foarte bună și am înțeles că a fost o veritabilă provocare, deoarece măsurile de securitate au fost drastice (trei filtre, verificarea invitației nominale, a cărții de identitate și percheziție ca la aeroporturi) având în vedere că au participat doi patriarhi, doi șefi de stat (Nicușor Dan, președintele României, și Maia Sandu, președinta Republicii Moldova), doi foști președinți ai României (Emil Constantinescu și Traian Băsescu), Majestatea Sa Margareta Margareta a României și Principele Consort Radu Duda, primul ministru, membrii ai guvernului și ai parlamentului României, ambasadori, academicieni, oameni de cultură, personalități ale vieții publice, culturale, sociale, sportive, universitare și ale mediului de afaceri. Cea mai elegantă și discretă pereche mi s-a părut principesa Margareta și principele Radu. Aceștia au strălucit prin naturalețe și eleganță, zâmbet și salut, ceea ce toți cei de față au observat, iar unii i-au aplaudat când au trecut pe culoarul din mijlocul nostru. Președintele României Nicușor Dan a fost însoțit de

familie, dar s-a strecurat greu, flancat masiv de gărzile Serviciului de Protecție și Pază, singurul care a ieșit din front fiind băiețelul lui cel șugubăț, care a captat atenția și a trezit zâmbetul multora. Au fost prezenți politicieni din toate partidele, persoane din toate clasele socio-profesionale, din toate colțurile țării și din afara acesteia, lideri ai altor biserici creștine și culte religioase, Biserica noastră reușind să-i adune pe toți vreme de 2-3 ore și demonstrând astfel că are puterea de a coagula societatea, așa cum a făcut-o nu de puține ori în decursul istoriei.

Soborul slujitorilor a fost impresionant, iar corul Tronos magnific! N-am simțit deloc că s-ar fi jucat teatru, ci că toți s-au rugat și s-au bucurat de această zi. Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I al Constantinopolului, părintele părinților ortodocșilor din întreaga lume, m-a impresionat prin căldura sufletească, lumina feței și firescul pe care-l degajă, iar vocea lui baritonală, deși ascunsă într-un trup firav și scund, se impune, având un timbru vocal unic și inconfundabil. Aflându-mă aproape de culoarul de pe mijlocul catedralei am observat că la ieșirea din biserică s-a oprit în dreptul copiilor, cărora le-a zâmbit și pe care i-a binecuvântat bucuros mângâindu-i pe frunte, pe cap sau pe obraz, spre disperarea SPP-iștilor, ceea ce mi spune că Sanctitatea Sa, în ciuda demnității eclesiale și a vârstei înaintate, a rămas un suflet curat de copil.



Preafericitul Părintele nostru patriarh Daniel, omul cărui îi datorăm în mare parte această măreață și frumoasă realizare, a îmbătrânit și observ că e aproape alb complet. În public e perceput mai degrabă ca distant și reținut, deși mulți dintre cei ce-l cunosc și i-au fost apropiați ori s-au aflat în anturajul său mi-au mărturisit sincer că de fapt e un om cald, empatic, sociabil. Este fără-ndoială un om puternic, deși fizic vorbind azi s-a văzut limpede că e foarte obosit, că se mișcă greu și că are probabil probleme de sănătate, pe care încearcă să le mascheze. Privindu-l în fugă, de destul de aproape, mi-am amintit de ceea ce Patriarhul Justinian i-a mărturisit la un moment dat mai tânărului ierodiacon Bartolomeu Anania, și anume că nu anii, ci grijiile îl obolesc și îmbătrânesc pe om. Mi-aș fi dorit să-l îmbrățișez pe

părintele patriarh Daniel și să-i spun sincer că-i mulțumesc pentru că și-a asumat zidirea catedralei și a mers înainte în ciuda injuriilor și ofenselor gratuite pe care nu puțini i le-au deversat cu ură drept în față. I-aș mai fi spus că nu e singur și că sunt credincioși, preoți și ierarhi care se roagă sincer pentru el și îl apreciază din toată inima.

În cadrul ceremoniei și în curtea catedralei am revăzut prieteni vechi din țară, din Germania și Austria, colegi de la diferite institute și organisme academice și universitare, preoți, călugări și călugărițe pe care-i cunosc de mai demult sau de mai recent, toți având fețe luminoase și împărtășind bucuria acestei zile deosebite. I-am observat și pe cei ce au așteptat cuminți în curtea catedralei și a căror răvnă m-a impresionat adânc. Seara, pe la orele 20.00, am ieșit din nou în plimbare să revăd catedrala și am rămas uimit de coada care se formase din credincioși sau curioși, majoritatea tineri și maturi, așteptând cuviincios să intre în catedrală, să o admire, să rostească o rugăciune și să se închine în Sfântul Altar. Dumnezeu ne știe tuturor inimile și tainele sufletului.

Nu în ultimul rând, doresc să adresez un cuvânt de apreciere pentru cei peste 600 de voluntari, pentru zecile de preoți și mai ales pentru sutele de jandarmi, toți cu mult bun simț și bunăvoință, prezenți pe întregul areal al catedralei și în zonele învecinate, care s-au străduit să gestioneze cât mai bine afluxul mulțimilor și evitarea problemelor care pot surveni la un eveniment de o asemenea amploare. Un gând de recunoștință pentru bunul meu prieten, pr. Dan-Ionuț Lupușan, protopopul Huedinului, alături de care am călătorit la București, și familiei mele care s-a bucurat pentru această șansă unică.

În final, am simțit și eu dorința de a exclama alături de psalmistul David: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa”, pe care aș completa-o cu mențiunea că nu Dumnezeu a avut nevoie de această minunată catedrală, ci noi am avut nevoie de ea, aceasta reprezentând visul împlinit al multor generații anterioare.

Conștiință și delațiune

Împacă-te cu pârâșul tău degrabă, până ești cu el pe cale, ca nu cumva pârâșul să te dea judecătorului, și judecătorul slujitorului și să fii aruncat în temniță.
(Matei 5, 25)

Pr. Eugen Adrian Truța

Secretar eparhial

Ln Constituția Împărăției Cerurilor, prin care înțelegem Predica de pe Munte a Mântuitorului Hristos, este menționată și soluția medierii între creștin și pârâșul de serviciu.

Mentalitatea neonorabilă a pârâșului se naște și pe fondul unui impuls nativ încenușat de păcat. Încă de la vârste fragede, unii din noi profesază restabilirea echității prin informări punctuale și sub protecția anonimatului. Așa apar excluderile și tratamentele preferențiale. Odată cu maturizarea, perspectiva devine mai din ce în ce mai tensionată sau de-a dreptul inconștientă în banalitatea ei. Raportăm pe alții ca și cum s-ar înclina balanța în favoarea noastră. Societatea comunistă, egalitaristă prin doctrină, urmarea ca avantajele celorlalți să fie înlăturate metodic și rapid. Asta a încurajat practica, deloc defunctă și azi, a turnătoriei sau îndreptării societății prin lichidarea avantajelor. Nu conta eficiența lucrului, ci deficiența lucrătorului.

Nefericit comportament care nu trebuie confundat cu declarația unui martor prezent întâmplător în proximitatea unui eveniment în care sunt implicate victime sau apar pagube. Cel care tace, este vinovat prin omisiune.

În mod similar, cel care face denunțuri cu sete și foame obsesivă de a atinge dreptatea universală sau de a-și alina neîmplinirea existențială este subiectul unor ample analize, fără a fi însă sancționat pe linie civilă întrucât nu există temei legal care să modereze numeric delațiunea.

În ordine spirituală, delatorul prin excelență este diavolul. El își asumă în mod egoist sarcina de a observa păcatele noastre, de a le înregistra foarte conștient și organizat, în speranța că iminenta noastră trecere către cele veșnice va fi afectată iremediabil de acea listă neagră a căderilor. Sigur că arhiva acestui pârâșos este de-a dreptul impresionantă întrucât adună la loc o medie de 70-80 de ani per persoană și nu puține vor fi fost dificultățile care au apărut pe parcursul înregistrării.

Gândiți-vă că fiecare mărturisire și împărtășire cu preasfintele Taine ale lui Hristos îl pun într-o serioasă încurcătură arhivistice. Să fie acele păcate mărturisite, de-acum încolo casate, sau e o chestiune de timp până când se vor repeta și practic dosarul păcătoșului se actualizează?! Care să fie strategia catalogării optime pentru o creatură așa indolentă și instabilă cum e omul?!

Lăsând la o parte ironia, realitatea păcatului se înscrie întâi de toate în constituția noastră sufletească și practic devenim victimele propriilor greșeli, dependențe, vicii, răutăți, patimi. Mizeria acestor păcate înnegrește dialogul nostru cu Dumnezeu. Ajungem să nu mai vrem să ne rugăm, să postim, să alegem libertatea așa cum ne-a fost

încredințată prin descoperirea lui Iisus Hristos. Vrem să fim autonomi cu orice preț într-un strigăt egoist și plin de granițe personale. Nefericirea e un fel de a ajunge de capul tău.

În meditația de față, am realizat o scurtă notă informativă despre realitatea acestui păcat minor și, totuși, atât de prezent. Mai există și un alt aspect care se află dincolo și de instituția reconcilierii juridice, așa cum încă mai funcționează și la noi în țară sub forma Consiliului de Mediere, cu o arie de acoperire destul de largă.

De multe ori, pârâșul nostru este propria conștiință. Refrenul negrelii personale se tot difuzează pe un fundal acustic de care noi refuzăm să ne ocupăm. Greșelilor și înfumurărilor e nevoie să le aplicăm tratamentul umilinței.

La începutul Postului Crăciunului, să purcedem la înfăptuirea acestui gest care pre-merge orice efort ascetic. A cere iertare și a oferi iertare. Două pietre de temelie care înseamnă cu adevărat împăcare cu semenii noștri.

Cuvintele din Sfânta Scriptură îndeamnă la reconciliere grabnică întrucât există o vinovăție personală reală față de persoana din proximitate. Sigur că această vinovăție și această împăcare vor fi procese sufletești care pot dura toată viața, dar nu avem impresia de multe ori, și să-mi iertați patetismul, că timpul nu e decât o picătură între ce-a fost și ce va fi și noi nu suntem decât niște pelerini pe cale?!

Drumul nostru poate fi al aflării sau al temniței spirituale. Să nu lăsăm împrejurările să ne dicteze finalul călătoriei și să ținem cont de istoria accidentală a delațiunii. Iertați-mă!

In memoriam: Dr. Monica Rada Colan (1937-2025)

Pr. Gavril Vârva

Ln luna Octombrie pe data de 14, s-a stins din viață doamna doctor Monica Rada Colan, o personalitate distinsă, de aleasă ținută morală și spirituală, iubitoare de Hristos și apropiată de biserică.

Doamna Monica Colan a fost o prezență luminoasă în viața comunității noastre — credincioasă statornică, iubitoare de rugăciune și de frumos, nelipsită de la sfintele slujbe, mereu cu inimă deschisă și cuvânt bun pentru cei din jur. Cu smerenie și evlavie, se spovedea și se împărțea cu Sfintele Taine, trăind credința nu doar prin cuvânt, ci prin faptele sale de dragoste, bunătate și jertfelnicie.



A fost apropiată de preoții și slujitorii Bisericii, purtând o prețuire sinceră față de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, pe care îl considera părinte duhovnicesc și model de slujire sacerdotală.

Prin întreaga sa viață, Domnia Sa a mărturisit credința ortodoxă prin fapte, prin noblețea caracterului și prin iubirea față de aproapele. Prin plecarea Sa din această lume, lasă în urmă o lacrimă și un dor, dar și o lumină blândă — amintirea unei vieți trăite în slujba lui Dumnezeu și a semenilor.

Cum era și firesc slujba prohodului a fost oficiată de către Părintele Mitropolit Andrei și soborul preoțesc ce i-a stat alături, imprimând atmosfera de rugăciune și comuniune duhovnicească, înobilând și înfrumusețând prin slujire și cuvânt, slujba prohodului, mângâind și îmbărbătând familia îndurerată și mulțimea credincioșilor.



Răspunsurile liturgice au fost date de un grup de tineri teologi, cum și-ar fi dorit doamna Monica, adăugând ceremonialului o notă de solemnitate și bucurie duhovnicească. În cuvântul de învățătură, părintele Mitropolit a pus frumos în lumină virtuțile duhovnicești ale adormitei în Domnul, precum și legătura sa strânsă cu medicina și cu celelalte instituții comunitare aflate în slujba aproapelui.

Consider potrivit, ca în cele ce urmează, să prezint câteva elemente mai semnificative, secvențe luminoase și stări de viață pilduitoare din biografia doamnei doctor Monica Colan:

Adormită întru Domnul, s-a născut la 14-Iulie-1937, în Cernăuți, din părinții Andrei și Cornelia Dăneț, oameni credincioși, harnici și înțelepți, primind, împreună cu cei doi frați, Andrei Florin (prof. univ. la Univ. București) și Anton (ing., Institutul Național pentru Fizica Pământului — Măgurele-

București), bune învățături și deprinderi de viață, întemeiate pe credință, demnitate și cinste.

În anul 1940, din pricina amenințării unui război înfricoșător, s-a refugiat împreună cu familia la Făgăraș, purtând în suflet nădejdea și curajul.

A urmat școala primară și medie la Făgăraș, apoi, a fost admisă la Facultatea de Medicină din Cluj, oraș care avea să-i devină casă și loc de slujire.

După absolvirea facultății, a lucrat ca medic stagiar în Cluj, iar ulterior ca medic de circumscripție rurală în localitatea Telciu (județul Bistrița-Năsăud). Începând cu anul 1965, în urma unui concurs, a ocupat postul de medic secundar în specialitatea Anestezie și Terapie Intensivă (A.T.I.) la Clinica de Obstetrică-Ginecologie „Dominic Stanca” din Cluj-Napoca.

Mai târziu, în anul 1976, a obținut titlul de doctor în medicină, iar în 1979 a dobândit titlul de medic primar în specialitatea Anestezie și Terapie Intensivă (A.T.I.). A susținut cursuri pentru medicii secundari și a fost autoare și coautoare a peste 60 de lucrări științifice.

S-a pensionat în 2003, după 35 de ani de activitate neîntreruptă, încununată de împliniri profesionale și familiale.

Întreaga sa activitate profesională a stat sub semnul „credinței lucrătoare prin iubire” (Galateni V:6), conștientă fiind că, dacă în pacient suferă Hristos, atunci în doctor lucrează tot Hristos. A cunoscut din propria experiență efectul și puterea rugăciunii, postului și împărțășaniei, pe care le-a îmbinat cu știința profesiei sale. Doamna Dr. Monica Colan a înțeles medicina ca pe un dar primit de la Dumnezeu, însă a fost conștientă de faptul că acest dar cerească, le este dat numai celor capabili de o mare iubire față de semeni, pentru a putea trăi și simți intensitatea suferinței lor.

În anul 1966 s-a căsătorit cu profesorul universitar Horia Colan, care a fost membru titular al Academiei Române, ce i-a fost alături, cu discreție și eleganță, în toate momentele vieții, luminând, prin noblețea ei, o familie de elită, unită prin credință, cultură și dragoste de oameni.

Căsnicia lor a fost binecuvântată de către Cel Preamilostiv cu fiicele Dana și Ligia, care au moștenit frumusețea, inteligența, finețea și perseverența, calități esențiale ale părinților.

Viața de familie, a doamnei Monica, ca soție, mamă, soacră și bunică, a fost caracterizată de dragoste, generozitate, implicare și echilibru, iar legătura specială cu nepoții Ruxandra și Vlad i-au adus luminoase trăiri sufletești și i-a activat speranța în realizarea lor.

A fost o ființă tare în virtute, legată prin pulsațiile inimii de căminul ei drag, binecuvântat de Dumnezeu.

Zâmbetul ei senin și eleganța discretă care o însoțea pretutindeni răspândeau căldură, echilibru și noblețe sufletească, aducând bucurie și lumină celor din jur.

S-a evidențiat și ca membră activă, devotată și exemplară în cadrul Societății Femeilor Ortodoxe din municipiul Cluj-Napoca, această comunitate de credință și jertfelnicie, respectată și admirată, dedicată cu pasiune cultului eroilor, protejării orfanilor și văduvelor, semenilor și celor nevoiași, precum și altor activități caritabile, generoase și binefăcătoare, desfășurate în cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, cum ar fi Centrul de Îngrijiri Paliative Sfântul Nectarie. De altminteri, la așezământul medical Sfântul Nectarie, dumneaei și-a petrecut ultima perioadă a vieții pământești și tot acolo și-a dat obștescul sfârșit.

De asemenea, s-a implicat cu tot sufletul în viața parohiei *Înălțarea Sfintei Cruci și Sfântul Apostol Bartolomeu*, din cartierul clujean Plopilor, trăind cu profunză evlavie și bucurie duhovnicească sentimentul de comuniune și de apartenență, la familia noastră parohială. Prin faptul că era nelipsită de la sfintele slujbe din duminici și sărbători, se dovedea a fi o *mlădiță* roditoare a Celui ce este *Vița* cea adevărată (Ioan 15:1-5), aducând roade de credință, bunătate și iubire. Era o prezență caldă și luminoasă la Sfintele slujbe, iubită și respectată de preoții slujitori și de întreaga comunitate de credincioși, a parohiei noastre.

Adormita în Domnul, era atașată de Catedrala Mitropolitană și de Centrul eparhial, participând

cu mare bucurie la fel și fel de evenimente religioase și naționale, precum și la manifestările culturale organizate la Muzeul mitropolitan. A fost iubită și apreciată de către toți ierarhii, din trecut și din prezent, dar în mod deosebit de către Părintele Mitropolit Andrei, față de care avea un adânc respect și o dragoste duhovnicească autentică.

A iubit natura, muzica, cititul cărților ziditoare de suflet și familia — bucurii curate care au hrănit-o sufletește.

Lumina sa spirituală, nu a fost pusă sub obroc (conform Matei 5:15) și nu s-a stins niciodată, chiar și atunci când norii s-au adunat, a continuat să strălucească blând în inimile celor care au cunoscut-o.

Ultimul an al vieții pământești i-a adus doamnei Monica Colan încercări și suferințe, însă dânsa le-a purtat cu credință neclintită, cu demnitate, seninătate și o recunoștință adâncă pentru darurile primite de la Dumnezeu. Pentru domnia sa, fiecare zi a fost un prilej de iubire și mulțumire față de fiicele sale, Ligia și Dana, împreună cu familiile lor, și față de toți cei care i-au fost alături.

Iar pentru marea trecere, Bunul Dumnezeu i-a rânduit ziua de 14 octombrie 2025, la vârsta de 88 de ani.

Îl rugăm pe Părintele Ceresc să-I facă parte cu dreptii în Împărăția Sa.

De ce e nevoie să-l iubim pe Patriarhul Miron Cristea?

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

Lxistă în istoria fiecărui neam figuri care nu pot fi judecate doar prin prisma erorilor omenesti, ci trebuie privite ca repere ale unei epoci, ca întrupări ale unui destin colectiv. Una dintre acestea este Patriarhul Miron Cristea, cel dintâi stăpân al Bisericii Ortodoxe Române, părinte fondator al unei instituții care a dat demnitate și glas credinței noastre.

De ce e nevoie să-l iubim pe Patriarhul Miron Cristea? Pentru că el a fost, mai presus de orice, un **simbol al unității românilor**. A ridicat glasul pentru Marea Unire, semnând actul de la Alba Iulia cu conștiința că țara se naște din jertfa și credința unui popor. În vremuri tulburi, când granițele se clătinău și destinul istoric părea nesigur, Miron Cristea a adus cuvântul Bisericii ca pe un scut al speranței.

Este nevoie să-l iubim pentru că în persoana lui s-a împletit **crucea cu tricolorul**, înțelegând că neamul românesc nu poate dăinui fără credință și că sufletul românului se hrănește deopotrivă din rugăciune și din dragostea de patrie. Nu întâmplător, sub păstoria lui, Biserica Ortodoxă Română a fost ridicată la rang de Patriarhie — semn că Ortodoxia românească a reușit să dobândească maturitatea și recunoașterea între popoarele lumii.

Este nevoie să-l iubim pentru că a înțeles rostul culturii și al educației, sprijinind tipărirea de cărți, deschiderea de școli și formarea tinerelor generații în spiritul valorilor creștine. Dincolo de zidurile bisericilor, Miron Cristea a lăsat în urmă o **lucrare de luminare** a poporului, o moștenire care ne obligă să nu ne rușinăm de credința noastră.

Dar poate că, mai presus de toate, e nevoie să-l iubim pentru că Miron Cristea nu a fost doar un om al vremii sale, ci și un **simbol al continuității**, amintindu-ne că Biserica și națiunea nu sunt realități abstracte, ci trup viu al unui popor care a rezistat prin credință.

Iubirea pentru Miron Cristea nu înseamnă orbire în fața umbrelor istoriei, ci recunoașterea faptului că neamul nostru are nevoie de repere care au purtat pe umeri greutatea timpului. El este unul dintre acei stâlpi, pe care memoria colectivă are datoria să-i așeze în rândul părinților spirituali ai României. Înțelegerea corectă a rolului său istoric presupune atât recunoștința pentru ceea ce a construit, cât și luciditatea de a recunoaște limitele și erorile unei epoci în care Biserica și Statul s-au contopit în moduri adesea problematice.

De aceea, e nevoie să-l iubim: ca pe un semn al Unirii, ca pe o icoană a credinței, ca pe o mărturie a demnității românești.

O seară sub semnul emoției și a dorului – lansarea volumului *Iubirea ta mi te-a făcut minune...* – In memoriam Episcop Vasile Flueraș (1948–2021)

Dr. Paul-Ersilian Roșca

Lexorabila trecere a timpului conduce, de cele mai multe ori, la uitare, la așternerea unui prafos strat al despărțirii sufletești de oameni, locuri, amintiri. Alteori, paradoxal, scurgerea vremii amplifică, clarifică sau potențează sentimente și atitudini, metamorfozând totul într-o altă formă de expresie și raportare. Cu siguranță, privind la cei 4 ani care au trecut (pe nesimțite parcă) de la despărțirea vremelnică de Preasfințitul Părinte Vasile Flueraș, putem afirma cu tărie regăsirea celei de-a doua stări de fapt, dragostea zecilor de mii de ucenici (directi sau indirecti) fiind cea mai bună dovadă a transformării sentimentelor privitoare la regretatul ierarh clujean.

Dorul profund, revolta inerentă și chiar acuzatoare: „Cum a putut Dumnezeu să ne ia un asemenea Om?”, tristețea, lacrimile, întrebările, toate, încet, au lăsat loc unei alte raportări, în care dragostea, amintirile calde, nădejdea, rugăciunea, perceperea unei dimensiuni transcendente și altruiste a despărțirii (Preasfințitul nu mai este doar AL MEU, el, din locul în care se află, se roagă și mijlocește pentru TOȚI) caracterizează raportarea celor care s-au bucurat de prezența, cuvântul și ajutorul Preasfințitului Vasile.

Între multiplele forme de manifestare a dorului, recunoștinței și iubirii, alături de permanenta cercetare a mormântului său, de intensele rugăciuni care se transpun printr-o patină a pietrei tombale, de cromatica florilor care străjuiesc locul de veci și, nu în ultimul rând, de zilnica pomenire și raportare la persoana Preasfințitului, iată, ucenicii săi, la inițiativa Preacuviosului Părinte Exarh, Arhim. Dr. Dumitru Cobzaru, și-au așternut gândurile pe albe file de hârtie. Aceste gânduri, evocări, mărturii, cărora li se adaugă consistentul capitol al însemnărilor din *Cartea de Condoleanțe* (printre semnatori regăsind mulți dintre ierarhii Sfântului Sinod, oameni de cultură, academicieni și universitari, medici sau nevinovați copii), unele reflectând emoția zilelor care au urmat datei de 8 octombrie 2021, altele, nu puține, filtrate prin sita scurgerii vremii și a sedimentării trăirilor, au văzut lumina tiparului în splendidul volum *Iubirea ta mi te-a făcut minune... – In memoriam Episcop Vasile Flueraș (1948–2021)*, apărut la Editura Renașterea.

Această apariție editorială, dorită și așteptată, s-a aflat în centrul unui eveniment cultural memorabil, desfășurat la Muzeul Mitropoliei Clujului în data de 9 octombrie 2025. Seara culturală, care a animat spațiile din proximitatea mormântului Preasfințitului Vasile, a fost onorată de participarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a Preasfințitului Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a numeroși clujeni, clerici, oameni de cultură, tineri, precum și a sute de fii duhovnicești și ucenici ai vrednicului de pomenire ierarh.

Evenimentul, moderat și prezentat de Dr. Paul Ersilian Roșca, directorul Muzeului, a fost deschis de evocarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, acesta rememorând cu multă emoție personalitatea Episcopului Vasile, cel care a fost „omul lui Dumnezeu” și pildă pentru toți cei care doresc să urmeze învățaturii lui Hristos. Multe întâmplări, evenimente, discuții de taină și amintiri i-au legat pe cei doi ierarhi, Înaltpreasfinția Sa pomenind și faptul că, în determinantul moment al tunderii în monahism a Părin-

telui Vasile Flueraș (24 martie 1991, Alba Iulia), i-a fost alături în calitate de naș de călugărie. Desigur, mai târziu, au împărțășit același har al arhieriei și, la Cluj-Napoca, au pus umărul, împreună, la „păstorirea turmei celei cuvântătoare”, numeroase proiecte aducând și astăzi roade bogate.

În continuare, Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă, cadru universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și directorul Bibliotecii Academiei Române din Cluj-Napoca, a vorbit despre Preasfințitul Vasile din perspectiva unei dualități: lacrima bucuriei și bucuria lacrimii. Cele două coordonate au caracterizat viața și misiunea vlădiciei Vasile, episcopul care mereu a șters lacrimile celor din jur și, ferit adeseori de privilegiile aștinate asupra sa, și-a reprimat propriile-i lacrimi. A ars pentru semeni și nu pentru el, tocmai de aceea acum, lacrimile celor care privesc cu iubire spre chipul său blând și zâmbitor se metamorfozează în rugăciune și nădejde. „Plecăt sub crucea tuturor”, ieri, Preasfințitul ridică, astăzi, crucea tuturor.

Lect. Univ. Dr. Diana Moțoc, cadru universitar la Facultatea de Litere a UBB Cluj-Napoca, co-editor al volumului, a făcut o emoționantă evocare a celui care a fost Preasfințitul Vasile plecând de la textele cuprinse în această carte, cuvintele ierarhilor, ale reprezentanților lumii academice și universitare, ale medicilor și lucrătorilor sociali împletindu-se cu evocările preoților, fiilor duhovnicești sau copiilor, *dorul și iubirea* fiind cuvintele care punctează, recurent, amintirile celor care l-au cunoscut pe vlădica Vasile.

După emoționantele fragmente din mărturii, veritabile „file de inimă”, a luat cuvântul Arhim. Dr. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, inițiatorul și coordonatorul acestei cărți. Părintele Dumitru Cobzaru a subliniat faptul că, dincolo de rolul său documentar (căci fiecare mărturie, cuvânt de condoleanțe sau text constituie un document veridic, fie el și subiectiv, privitor la personalitatea Preasfințitului), aceste pagini devin un veritabil *acatist*, o „preață” a unui atât de sperat și dorit act de consfințire a unei realități: Preasfințitul Vasile este un sfânt, acolo, în Împărăția lui Dumnezeu. Desigur, ca o bună gazdă, Părintele Exarh a adus și mulțumirile de rigoare celor care, știut sau neștiut, au trudit pentru apariția acestui volum și pentru reușita seriei culturale.

La final, Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, pentru prima dată oaspete al unui eveniment cultural găzduit de Muzeul Mitropoliei Clujului în noua sa postură, aceea de arhieru, a rostit un cuvânt evocator, rememorând propriile întâmplări care l-au legat de vlădica Vasile, un ierarh care trebuie să inspire modul de comportare, de implicare și de aplecare față de semeni a fiecărui episcop.

Seara a fost completată, conform îndătinății tradiției, și cu un recital de muzică sacră, susținut de Corul „Sfântul Lavrentie al Cernigovului”. Acest grup coral, născut în cadrul Bisericii Studenților din Campusul Universitar Hașdeu (un loc atât de drag inimii regretatului ierarh) și dirijat de Doina Costin, cuprinde mulți tineri care au crescut și s-au format în preajma Preasfințitului Vasile.

Seara zilei de 9 octombrie 2025 va rămâne, fără doar și poate, întâpărită adânc în memoria celor care au trecut pragul Muzeului Mitropoliei Clujului și au fost părtași unei emoționante evocări a Preasfințitului Vasile Flueraș, cel care rămâne, cu timp și fără de timp, un chip al blândeții și al sfințeniei.

Octavian Blaga, *Iubirea*, Editura Agnos, Sibiu, 2024.

Alcătuire de eseuri cu iz aparte, mustind pe alocuri a Nicolae Steinhart, lucrarea *Iubirea* a lui Octavian Blaga e deopotrivă o invitație la introspecție, descoperirea adevăratelor valori și reconsiderarea trăirii creștine prin prisma virtuții ei fundamentale, iubirea. Prefața e semnată de părintele profesor univ. dr. Constantin Necula (p. 5-8), care ține să sublinieze că: „După cartea lui Octavian Blaga am plâns ca după prima lectură a Evangheliiei după Ioan. E un jurnal, un jurnal de călătorie în căutarea și aflarea Ființei Care se cheamă pe Numele Cel mai Sfânt: Dumnezeu-Iubire” (p. 6).

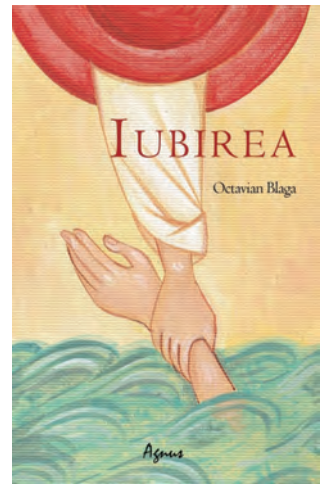
Intercalate, amintirile timșorene, cele de la Pătrunsa, ori cele canadiene, sunt parte a unui tablou complex. Alături de amintirile pioase dedicate Mitropolitului Nicolae Corneanu, pe lângă care se poate spune că autorul a ucenicit¹, se regăsesc evocate și momentele trăite la schitul Pătrunsa. Împreună cu ele sunt înserate abundente exemple din experiența din spital a autorului. Altminteri, între multe alte calități, lucrarea se distinge prin bogăția exemplurilor care vin să vorbească despre formele pe care poate să le ia iubirea în viața spirituală și în actul terapeutic. Nu de puține ori, părintele Blaga se folosește de cele povestite spre a filosofa, a descrie lucruri cu relevanță pentru viața duhovnicească, ori chiar a realiza diagnoze ale societății în care trăim. Iată un astfel de exemplu, în care, pornind de la experiența unui bătrân care-i cere consilierea, el descrie societatea consumeristă prin prisma elementelor ei definitorii: „Sufletul caută în permanență să regăsească Iubirea care împlinește, Iubirea care l-a generat și pe care o cunoștea în copilărie. O caută instinctiv, dar este deturdat de la drumul lui de instinctele trupului reconșionate social. O caută pentru că simte că este indispensabilă pentru a se simți împlinit, însă este distras de la țința lui de ceea ce oamenii din jur, societatea și mai nou pseudo-omenirea digitală, îi prezintă ca obiective de satisfacere. De fapt, întreaga societate consumeristă se bazează pe instinctul natural al sufletului de a căuta împlinirea. Pentru a consuma, sufletul este atras într-o direcție sau alta, dar în același timp este neîmplinit, pentru a căuta fără oprire și a consuma mai mult și mai mult. Greșeala, cum bine o numeau părinții noștri, este să cauți iubirea desăvârșită, împlinitoare, în lucruri sau ființe mărginite”. (p. 186).

Minuni cărora le-a fost martor, ori experiențe ale interacțiunii culturale, mediate toate de iubire și de direcționarea celui de lângă către Dumnezeu, fac deliciul unor narațiuni care reușesc să-l țină cu sufletul la gură pe cititor de la prima și până la ultima pagină. Ba mai mult, părintele Octavian insistă asupra modului în care se repercutează asupra sa stările de bine pe care reușește uneori să le aducă în sufletele celor pe care îi vizitează în spital. Iată, de exemplu, ce se întâmplă în cazul unei bătrâne aduse aici din pricina unui cancer în fază terminală, care se vindecă: „Stau mirat lângă ea. Plânge de bucurie. Mă ține de mână și-mi mulțumește că am venit să-i aduc împărtașania. Mă roagă să continui să vin să-i aduc pe Iesus al ei până când o vor muta. Văzându-i credința, bucuria și iubirea femeii, am înțeles că împărtașirea este în sine un act de iubire, de vindecare, de fericire și de unire a sufletului omului cu Ființa Iubire”. (p. 135).

Plină de narațiuni interesante, cartea-jurnal duhovnicesc *Iubirea* a părintelui Octavian Blaga se constituie apodictic într-o invitație la descoperirea celui alt prin prisma iubire. Autorul reușește să arate tuturor cititorilor de ce lumea ar fi mai frumoasă dacă ar fi privită prin ochii lui Hristos. De aceea, lectura ei se impune oricărui doritor de frumos. Cartea în sine se constituie într-un adevărat manual de spiritualitate, în paginile cărui, prin prisma unor exemple trăite de către autor însuși, adevăratele valori creștine sunt evidențiate într-o manieră plăcută și motivantă.

Protos. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu

¹ Iată, de exemplu, un astfel de episod: „Prietenă mea era, săraca, ghemuită într-un colț al patului, toată plânsă și învinsă de viață. Mitropolitul s-a dus imediat la ea și i-a spus că o roagă să îl ierte pe el pentru comportamentul preotului. I-a spus că este un preot tânăr, ultra-zelos, ne-experimentat și să fie sigură și să stea liniștită, că în niciun caz nu va fi judecată pentru ceea ce i s-a întâmplat. A mângâiat-o pentru pierderea sarcinii. I-a vorbit blând, dându-i speranță în viitor și ajutând-o să găsească un sens la nefericirea prin care chiar a trecut. A stat alături de ea până s-a liniștit și până când a văzut că ea plângea. A stat alături de ea până s-a liniștit și până când a văzut că ea simte mângâiată de pierderea ei. Prietenă mea a găsit astfel consolare pe care o căuta. Apoi i-am mulțumit și el s-a întors aici, iar eu am rămas cu ea”. Octavian Blaga, *Iubirea*, Editura Agnos, Sibiu, 2024, p. 122.



† **SAMUEL BISTRITĂEANU**
EPISCOPI VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Octombrie 2025

1 octombrie (Acoperământul Maicii Domnului)

Cu prilejul hramului bisericii vechi de lemn de la Mănăstirea Cormaia, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

2 octombrie

În Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” din incinta Protopopiatului Huedin, asistă la slujba de Te Deum, apoi în sala de conferințe a Protopopiatului participă la întâlnirea anuală de toamnă cu preoții, desfășurată sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La ceas de seară, în Paraclisul „Sfântul Ierarh Nicolae” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (slujitor: Ierom. Grigorie Foltiș), oficiază slujba Sfințirii celei Mici a apei și îi binecuvintează pe studenții prezenți la slujbă prin stropirea cu aghiasmă. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În continuare, însoțit de Ierom. Grigorie Foltiș, duhovnicul Facultății, binecuvintează camerele din Căminul Teologic I și pe studenții cazați, oferindu-le daruri.

3 octombrie

Program de audiențe la birou.

În Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca (slujitor: pr. Ionuț Arieșan), săvârșește slujba de Priveghere (Vecernia Mare cu Litie, Utrenia și Sfânta Liturghie) pentru cinstirea Sfântului Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae. Rostește cuvântul de învățătură.

4 octombrie

Seara, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

5 octombrie

Săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Rostește cuvântul de învățătură.

Cu prilejul împlinirii a 4 ani de la trecerea la Domnul a Preasfințitului Părinte Vasile Flueraș (Someșanul), împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, oficiază Slujba Parastasului. În continuare, în fața criptei ierarhilor de sub altarul Catedralei, păstrează un moment de reculegere și oficiază o scurtă slujbă de pomenire.

După amiază, în Biserica „Sfântul Ierarh Alexandru” din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Claudiu Melean), participă la adunarea anuală a membrilor Asociației „Oastea Domnului”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La ceas de seară, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, slujește Paraclisul Maicii Domnului.

6 octombrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Îi primește la cabinet pe preoții militari din structurile Ministerului Afacerilor Interne (MAI) și ale Ministerului Apărării Naționale (MAPN) și din Administrația Națională a Penitenciarelor.

7 octombrie

În Biserica cu hramurile „Sfântul Apostol Andrei” și „Sfinții Martiri Brâncoveni”, cunoscută și sub denumirea de Catedrala din Beclean, asistă la slujba de Te Deum, apoi în sala de conferințe a Protopopiatului prezidează întâlnirea anuală de toamnă cu preoții. Rostește un cuvânt ocazional. Este însoțit de pr. lect. univ. dr. Răzvan Perșă, cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

8 octombrie

Predă cursul de Practică Liturgică studenților din anul II de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Program de audiențe la birou.

9 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

Seara, la Muzeul Mitropoliei Clujului, situat la demisolul Catedralei Mitropolitane, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la lansarea volumului „Jubirea ta mi te-a făcut minune... - În memoriam Episcop Vasile Flueraș (1948-2021)”. Rostește un cuvânt ocazional.

10 octombrie

Program de audiențe la birou.

11 octombrie

În Biserica monument istoric „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din localitatea Feleacu, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropo-

lit Andrei, participă la conferința „Biserica mitropolitană din Feleac, pilon de cultură românească lângă Clujul regal”.

În încheiere, în fața bisericii, oficiază slujba Parastasului pentru ctitorii, restauratorii și slujitorii Bisericii Mitropolitane din Feleacu. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La ceas de seară, la Sala Polivalentă (BT Arena) din Cluj-Napoca, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei și Preasfințitul Episcop Benedict al Sălajului, asistă la evenimentul muzical „Cântările Cerului”.

12 octombrie

În Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Valea Chintăului, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei și Preasfințitul Episcop Benedict al Sălajului, săvârșește slujba de tânosire a lăcașului de cult.

Pe o scenă special amenajată în proximitatea bisericii din cartierul Valea Chintăului, al municipiului Cluj-Napoca, în sobor de arhieriei, sub protia Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, slujește Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură.

La ceas de seară, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, slujește Paraclisul Maicii Domnului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

13 octombrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Seara, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, slujește Vecernia Mare cu Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

14 octombrie (Sfânta Cuvioasă Parascheva)

Cu prilejul hramului, în Biserica „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din localitatea Galați Bistriței (paroh: Pr. Marian Bulbuc), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

15 octombrie

Predă cursul de Practică Liturgică studenților din anul II de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Program de audiențe la birou.



Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanu a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în biserica Mănăstirii Dobric, Protopopiatul Beclean, cu prilejul sfințirii sfintei cruci care urmează să fie amplasată în clopotnița mănăstirii, 18 octombrie, 2025.

16 octombrie

Cu prilejul inaugurării Centrului de Îngrijiri Paliative Pediatrice „Sfântul Hristofor” din localitatea Sănnicoară, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei și Preasfințitul Episcop Benedict al Sălajului, oficiază slujba Sfeștaniei și binecuvintează noul așezământ.

În continuare, în incinta centrului, alături de cei doi ierarhi, săvârșește slujba de tânosire a Paraclisului cu hramul „Sfântul Mucenic Hristofor”.

La ceas de seară, la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, asistă la concertul caritabil „Uniți prin Muzică – Donează o zi de viață”, eveniment dedicat sprijinirii și funcționării Centrului de Îngrijiri Paliative Pediatrice „Sfântul Hristofor” din Sănnicoară.

17 octombrie

Program de audiențe la birou.

18 octombrie (Sfântul Apostol și Evanghelist Luca)

Cu prilejul hramului bisericii de lemn de la Mănăstirea Dobric, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Apoi, în curtea așezământului monahal, oficiază slujba de Sfințire a crucii care urmează să fie amplasată pe clopotnița mănăstirii. Adresează un cuvânt ocazional.

Seara, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

19 octombrie

În Paraclisul „Sfântul Cuvios Marcel” situat la demisolul bisericii Parohiei „Tuturor Sfinților” - Cetatea Fetei din Florești, protopopiatul Cluj I (parohi: Pr. Marcel Agrișan și Pr. Decebal Gorea), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

La ceas de seară, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca,

slujește Paraclisul Maicii Domnului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

20 octombrie

Cu prilejul împlinirii de zece ani de la absolvirea Facultății, a promoției 2015, în Paraclisul „Sfântul Ierarh Nicolae” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (slujitor: Ierom. Grigorie Foltiș), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. În continuare, asistă la slujba de Te Deum oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte și Mitropolit Andrei.

21 octombrie (Sfinții Mărturisitori Ardeleni)

În Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca (slujitor: pr. Ionuț Arieșan), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

22 octombrie

Predă cursul de Practică Liturgică studenților din anul II de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Program de audiențe la birou.

23 octombrie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial din Cluj-Napoca, participă la ședința semestrială de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial cu părinții protopopi ai celor nouă protopopiate din cadrul Arhiepiscopiei, desfășurată sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei.

În Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la consfătuirea anuală a profesorilor de religie din județul Cluj. Cu acest prilej, susține o prelegere pe tema „Cum să împărtășim elevilor credința în Hristos”.

24 octombrie

Program de audiențe la birou.

25 octombrie

În Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei din București, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

26 octombrie (Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir)

În Catedrala Națională din București, asistă la Sfânta Liturghie. Apoi, împreună cu membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, sub protia Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic, și a Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, săvârșește slujba de Sfințire a picturii.

27 octombrie (Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor)

La Altarul de vară al Catedralei Patriarhale istorice, cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, împreună cu membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, sub protia Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic, și a Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește Sfânta Liturghie.

28 octombrie

În Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei din București, participă la ședința solemnă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prezidată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, în prezența Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic.

29 octombrie

Predă cursul de Practică Liturgică studenților din anul II de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Program de audiențe la birou.

30 octombrie

În Biserica Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Cu prilejul împlinirii unui an de la trecerea la Domnul a părintelui Arhimandrit Nicolae Moldovan, fostul stareț al Mănăstirii Nicula, în cimitirul așezământului monahal, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, oficiază slujba Parastasului.

La ceas de seară, în Biserica „Nașterea Domnului” din cartierul clujean Gheorgheni, oficiază slujba Priveghiului pentru părintele Niculai Buda, ctitorul lăcașului de cult. Rostește un cuvânt de mângâiere.

31 octombrie

Program de audiențe la birou.

Acordă un interviu pentru Radio Someș pe tema Lumației.

La Școala Gimnazială din satul natal Ciuruleasa, județul Alba, instituție în care a învățat și Preasfinția Sa, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei, oficiază slujba Sfeștaniei și binecuvintează lucrările de renovare și modernizare. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

A consemnat Marian Șomlea, secretar de cabinet

† ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzienă”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Octombrie 2025

1 Octombrie (Acoperământul Maicii Domnului)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Florești, protopopiatul Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește într-un arhimandrit pe PCuv. Protos. Visarion Pașca, duhovnicul mănăstirii.

2 octombrie

Prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatul Huedin. În paraclisul din incinta sediului protopopesc, asistă la slujba de Te-Deum, iar în sala de ședințe, rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PS Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcopul vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și de PC Pr. Lect. Univ. Dr. Răzvan Perșa de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În biroul mitropolitan de la Centrul Eparhial, prezidează întâlnirea cu persoanele implicate în proiectul de construire a Mănăstirii „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Dej.

În Sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, participă la „Gala excelenței în Educație”, organizată de Inspectoratul Județean pentru Învățământ Cluj, în cadrul căreia au fost premiate școlile din județ care au obținut rezultate foarte bune în anul școlar trecut. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Marian Sidon, inspectorul pentru disciplina Religie a județului Cluj.

3 octombrie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea postului de preot la parohia Țentea, protopopiatul Beclean.

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Cu prilejul deschiderii oficiale a Sălii de Concerte „Heritage” și inaugurării noului Sediul Universitar al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”, asistă la concertul Filarmonicii de Stat „Transilvania”. Este însoțit de PC Pr. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

4 octombrie

Oficiază slujba de binecuvântare a lucrărilor realizate la exteriorul bisericii din Sănnicoară, protopopiatul Cluj. Rostește un cuvânt de felicitare.

În biserica din Sănnicoară, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un diacon pe tânărul Andrei Răzvan Potcă. Părintelui paroh, Viorel Luca, îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru clerici. Doamnei Cristina Ramona Belce, primarul comunei Apahida, îi conferă Ordinul „Mihai Vodă”.

La intrarea în incinta Bisericii „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), întâmpină delegația ce a adus spre închinare racla cu Sfintele Moaște ale Sfântului Grigorie Decapolitul de la Mănăstirea Bistrița, județul Vâlcea. După înconjurarea bisericii și așezarea Sfintelor Odoare în biserică, oficiază o slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În localitatea Răchițele, protopopiatul Huedin (paroh. Pr. Raul Daniel Lăcătuș), oficiază o slujbă funebă la capătul adormitei într-un Domnul Ana, mama domnului Emil Boc, primarul municipiului Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

5 octombrie

În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din Cluj-Napoca (parohi:

Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), în ajunul hramului, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Maicii starețe a Mănăstirii Bistrița, stavrofora Anastasia Honcioiu, îi conferă Ordinul „Mihai Vodă”.

În Catedrala Mitropolitană, împreună cu Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, oficiază slujba Parastasului, la împlinirea a patru ani de la mutarea în eternitate, pentru Părintele Episcop Vasile Flueraș. Rostește un cuvânt evocator.

În Catedrala Mitropolitană, la ceas de seară, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

6 octombrie

În biserica din Morlaca, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Florin Șomlea Nechita), participă la festivitatea de acordare a titlului de Cetățean de Onoare al comunei Poieni, domnului ministru Vasile Tulbure, fost director al Regionalei de Căi Ferate Cluj. Oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În deschiderea întâlnirii anuale a preoților militari din Ministerul Afacerilor Interne, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia și rostește un cuvânt de binecuvântare. Domnului chestor principal de poliție Valentin Minoiu, de la Direcția Management Resurse Umane din M.A.I., îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

7 octombrie

În biserica din Cornești, protopopiatul Huedin, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un diacon pe teologul Ion Bujor. Părintelui paroh Dănuț-Gheorghe Pinteia îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”



IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului, și Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcopul vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Valea Chintăului. 12 octombrie, 2025.

pentru clerici. Hirotonește într-un iconom stavrofor pe PC Pr. Dorin Ioan Martin. Preacucernicului Arhid. Cristian Andrei Hideg îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Acordă distincția „Crucea Transilvană” doamnei Maria Dan. Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudenii” îl acordă domnilor Adrian Bordea, Daniel Oros și Vasile Hila, iar doamnei Delia Ciuca, domnului Mihai Moș și domnului Nicolae Nicoară le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru mireni. Domnilor Dragoș Despoiu, Mihai Maier, Răzvan Păușan și Sergiu Guțu le conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”, iar Ordinul „Mihai Vodă” îl conferă doamnelor Alexandra Laza, Silvia Mitan și Camelia-Roxana Roman.

Oficiază slujba de binecuvântare a noului Centru social pentru copii „Sfintele Mucenițe Sofia cu fiicele Elpis, Agapis și Pistis” din Cornești (coordonator: Pr. Dănuț-Gheorghe Pinteia). Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

8 octombrie

Oficiază slujba de sfințire a apei și cea de binecuvântare a Compartimentului de transplant hepatic din cadrul Clinicii „Medicală III” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Hirotonește într-un iconom stavrofor pe PC Pr. Gheorghe-Daniel Puian, slujitor la Paraclisul „Sfântul Vasile cel Mare” din incinta spitalului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernia, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

9 octombrie

În localitatea Pietriș, protopopiatul Bistrița (paroh: Pr. Paul

Mihai Drența), oficiază slujba de sfințire a apei și cea de sfințire a „Troitei lui Ursa”. Rostește un cuvânt de învățătură.

În sala de festivități a Cramei „Jelna”, participă la recepția oferită cu prilejul împlinirii a 30 ani de activitate ai Firmei „Electro-Ursa Servcom S.R.L.” din Bistrița. Rostește un cuvânt de felicitare.

La Muzeul Mitropoliei de la demisolul Catedralei din Cluj-Napoca, participă la momentul evocator organizat în memoria Episcopului Vasile Flueraș, la împlinirea a patru ani de la mutarea în veșnicie. Participă la vernisajul Expoziției „Chipuri care nu pleacă”, ce reunește portrete ale Episcopului Vasile, realizate de părințele Ioan Gânsă, în tehnici artistice variate și la momentul festiv al lansării volumului „Iubirea ta mi te-a făcut minune... în memoriam Episcop Vasile Flueraș (1948 - 2021)”, coordonat de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

10 octombrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Binei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

11 octombrie

În biserica monument istoric din Feleacu, protopopiatul Cluj, participă la Conferința „Biserica mitropolitană din Feleacu, pilon de cultură românească lângă Clujul regal”, organizată cu prilejul împlinirii a 100 ani de la extinderea și renovarea Bisericii „Sfânta Cuvioasă Parascheva”, ctitorie a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare. Rostește o alocuțiune.

În Sala Polivalentă „BT Arena” din Cluj-Napoca, împreună cu Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, participă la cea de-a treia ediție a Evenimentului muzical „Cântările Cerului”, inițiat de Organizația Creștină „Agape”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

12 octombrie

Împreună cu Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului și Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, oficiază slujba de sfințire a Bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Valea Chintăului. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii de pe Valea Chintăului, împreună cu cei doi ierarhi prezenți, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc. Părintelui paroh Ciprian Doru Filip, îi acordă distincția „Crucea Transilvană”

pentru clerici, iar „Crucea Transilvană” pentru mireni o acordă doamnei arhitect Doina Munteanu. Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudenii” îl conferă domnului Ovidiu Moldovan și doamnei Ana Dumitraș, iar doamnei Victoria Jașcău, doamnei Ileana Gâncean și domnului Leone Jașcău le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Domnului Liviu Moldovanu îi conferă Ordinul „Mihai Vodă”, iar domnului Victor Muller, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

13 octombrie

Face o vizită la Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie „Leon Daniello” din Cluj-Napoca (preot de slujire caritativă: Pr. Dorin Păcurar).

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare cu Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

14 Octombrie (Sfânta Cuvioasă Parascheva)

Cu prilejul hramului, în biserica Mănăstirii Râșca Transilvană, protopopiatul Huedin, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

15 octombrie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, la ceas de seară, asistă la Vecernia, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

16 octombrie

În localitatea Sănnicoară, protopopiatul Cluj (paroh: Pr. Viorel Luca), împreună cu Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Săla-

jului și Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, oficiază slujba de binecuvântare a Centrului de Îngrijiri Paliative Pediatriche „Sfântul Hristofor” și cea de tânosire a capelei din incinta acesteia. Rostește un cuvânt de învățătură. Domnului Ioan Scuturici, din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, îi înmânează Ordinul „Sfântul Ioan Iacob de la Neamț, noul hozevit”. Acordă distincția „Crucea Transilvană” părintelui director Bogdan Aurel Chiorean. Hirotessește într-un iconom stavrofor pe părintele Emanuel Lorand Kómives. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” doamnei Șoimița Mirela Kómives și domnului Horațiu-Remus Moldovan, președintele Casei Naționale de asigurări de sănătate, iar doamnei Emilia Scuturici, domnului Mihnea Bâldea și domnului Daniel Șologon le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Doamnei Luminița Lucia Brustur Chirilă îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar Ordinul „Mihai Vodă” îl conferă doamnei Cristina Sin și domnului Dan Șoșa. Doamnei Ancuța Bâlțeanu îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Este însoțit de PC Pr. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În sala de concerte a sediului vechi al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, împreună cu Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, asistă la Evenimentul „Uniți prin muzică – Donează o zi de viață”, organizat în vederea strângerii de fonduri pentru construirea și funcționarea Centrului de îngrijiri paliative pediatriche „Sfântul Hristofor” din Sânnicoadă. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

17 octombrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Pe esplanada capelei mortuare din Cimitirul Central din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul Monica Rada Colan. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

18 octombrie

În biserica din Bucea, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Iustin, fiul părintelui paroh Liviu Claudiu Agrișan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În filia Sălcuța, a parohiei Zoreni, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a a noii Capele Mortuare, a noului Monument al Eroilor și a noului Cămin Cultural. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului” părintelui paroh Georgiță Peica Petru și părintelui Lazăr Cosman de la parohia Sărata, protopopiatul Bistrița, fiu al satului. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Ioan Mate, primarul comunei Sânmihaiu de Câmpie.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

În Sala „Reduta” din incinta Muzeului Etnografic al Transilvaniei, în cadrul ediției 2025 a „Zilelor Artei Bizantine”, participă la vernisajul Expoziției de artă bizantină și la Concertul de cânt bizantin. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

19 octombrie

Oficiază slujba de resfințire a bisericii din Jichișul de Jos, protopopiatul Dej. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii din Jichișul de Jos, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Țentea, protopopiatul Beclean, pe diaconul Andrei Răzvan Potcă. Hirotessește într-un iconom pe părintele paroh Ioan Georgiu. Domnului Ilie-Orlando Nicoară îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”, doamnei Daniela Cozac îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului Ionel Lascău îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de domnul Dragoș Stroian, redactor al postului de radio „Renașterea”.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

În Capela „Sfântul Iosif” din incinta Catedralei greco-catolice din Piața „Timotei Cipariu” din Cluj-Napoca, se reculege, preț de

câteva clipe, la căpătâiul adormitului întru Domnul Horea Uioreanu, fost Președinte al Consiliului Județean Cluj. Este însoțit de PC Pr. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

20 octombrie

Cu prilejul împlinirii a 10 ani de la absolvirea Promoției 2015 de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, în capela instituției de învățământ, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar de tineret „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești, protopopiatul Cluj. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

21 Octombrie (Sfinții Mărturisitori Ardeleni)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii „Petru Rareș Vodă” de la Ciceu Corabia, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În biserica din Agrișu de Jos, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de Sfințire a apei, slujba de sfințire a două noi Troițe amplasate la intrarea în curtea bisericii, precum și slujba de sfințire a noii Capele Mortuare din localitate. Rostește un cuvânt de învățătură. „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului” o acordă părintelui paroh Lucian Gabriel Badale și domnului Petru Miron. Domnului Sorin Sfintean, primarul comunei Șieu Odorhei, îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar domnului Victor Armenean și familiei



Împărțirea credincioșilor în timpul oficierei Sfintei Liturghii prilejuate de sfințirea Bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Valea Chintăului. 12 octombrie, 2025.

Gheorghe și Viorica Agrișan le conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

La ceas de seară, la Mănăstirea Nușeni, protopopiatul Beclean, se întâlnește cu participanții la Întâlnirea anuală a Societății Bibliștilor Ortodocși Români. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

22 octombrie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

23 octombrie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial cu participarea părinților protopopi din eparhie. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, prezidează consfătuirea profesorilor de Religie din Județul Cluj. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Inspector Marian Sidon.

24 octombrie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, îi binecuvintează pe participanții la Conferința internațională și interconfesională de Teologie Liturgică „Ad fontes liturgicos”, ediția a XVI-a. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În sala de conferințe a stadionului „Cluj Arena”, participă la Conferința „Violența nu este iubire! Spune STOP violenței astăzi! Mâine poate fi prea târziu!”. Rostește o alocuțiune. Este însoțit de PC Pr. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Reședința Patriarhală din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

25 octombrie

În Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhal, asistă la slujba de Te-Deum, iar în Aula „Teoctist Patriarhul” participă la ședința extraordinară a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia s-au stabilit detaliile organizatorice pentru sfințirea picturii Catedralei Naționale.

26 Octombrie (Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir)

În Catedrala Națională din București, asistă la Sfânta Liturghie, după care sub protia Sanctității Sale Bartolomeu I, Arhiepiscopul Constantinopolului-Noua Romă și Patriarh Ecumenic și a Preafericitului Sale Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește la solemnitatea de sfințire a picturii în tehnica mozaic.

27 Octombrie (Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor)

Cu prilejul hramului Catedralei Patriarhale din București, pe altarul de vară din Dealul Mitropoliei, în sobor de arhierie, sub protia Patriarhului Ecumenic Bartolomeu I și a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române Daniel, slujește la Sfânta Liturghie.

Face o vizită în Cimitirul Bellu din București. Se reculege, preț de câteva clipe, la mormântul părintelui profesor Petre David.

28 octombrie

În Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhal din București, sub președenția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și cu participarea Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, participă la ședința festivă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

29 octombrie

În capela mortuară din cimitirul de pe strada Lombului din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul Comeliu Dumitru Giurca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

30 octombrie

Prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatul Gherla. În biserica protopopiatului, asistă la slujba de Te-Deum, iar în sala de ședințe, rostește un cuvânt duhovnicesc.

În cimitirul Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, oficiază slujba Parastasului la împlinirea unui an de la mutarea în eternitate a părintelui arhimandrit Nicolae Modovan, fost stareț. Rostește un cuvânt evocator. Este însoțit de PC Pr. Lect. Univ. Dr. Răzvan Perșa, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Primește la reședința mitropolitană o parte dintre voluntarii Asociației Tinerilor Creștini Ortodocși, filiala Bistrița-Năsăud, conduși de părintele coordonator Lucian Blaga. Rostește un cuvânt duhovnicesc și asistă la programul artistic susținut de aceștia.

31 octombrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Biserica „Nașterea Domnului” din cartierul clujean Gheorgheni (parohi: Pr. Cons. Cornel Gheorghe Coprean și Pr. Ciprian Călin Taloș), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul preot Niculai Buda, fost paroh și inspector eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Cimitirul „Sfântul Lazăr” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca (coordonator: Pr. Florin Mărginean), împlinește ritualul înhumării părintelui Niculai Buda.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat Arhid. Claudiu-Ioan Grama

Părintele Niculai Buda (1954-2025), ctitorul Bisericii „Nașterea Domnului”, a trecut la cele veșnice*

Pr. dr. Cornel Coprean

De la căderea lui Adam și izgonirea sa din Rai, întreaga omenire poartă în sine dorul împăcării cu Dumnezeu, iar în această neconținută căutare a comuniunii pierdute, omul zidește altare și lăcașuri de rugăciune pentru a-L aduce pe Dumnezeu mai aproape de el. Prin Întruparea, Jertfa și Învierea lui Hristos, omul este restaurat și împăcat din nou cu Dumnezeu, dar mântuirea necesită în continuare eforturi din partea omului, prin credință și fapte bune.

Este o mare binecuvântare și un mare dar să fii chemat să împrumuți mâinile tale lui Dumnezeu, pentru ca El să zidească o biserică, loc al prezenței și lucrării harului Preasfintei Treimi, unde cerul se unește cu pământul, unde Hristos Se dăruiește în Sfintele Taine și unde se adună comunitatea pentru rugăciune. Această binecuvântare a primit-o părintele Niculai Buda care, împrumutându-și mâinile lui Dumnezeu, a zidit o biserică monumentală, alături de vrednicii săi credincioși, aducându-L pe Dumnezeu mai aproape de noi și lăsând o moștenire sfântă pentru generațiile care vor veni.

Prin misiunea încredințată acum cinci ani, de a păstori comunitatea parohială pe care părintele Niculai a slujit-o timp de un sfert de veac, Dumnezeu mi-a hărăzit să cunosc o mică parte din taina vieții acestui om, slujitor harnic la altarul bisericii și la altarul iubirii, ziditor de suflete și ctitor de biserică.

Părintele Niculai Buda s-a născut la 6 decembrie 1954 în satul Ungureni, comuna Cupșeni, județul Maramureș, din părinții Petru și Ana, tatăl său fiind cântăreț bisericesc în localitate. A crescut la streășina bisericii de lemn din satul natal, monument istoric ce datează din secolul al XVIII-lea, fiind atras încă din copilărie de frumusețea slujbelor și solemnitatea cultului liturgic, dar și de tot ce a însemnat cuvânt, imagine și sunet. A ținut la credință și la legea strămoșească, considerându-le ca făcând parte din testamentul părinților, și a trăit profund credința ca pe o moștenire sfântă ce trebuie păstrată și transmisă mai departe urmașilor.

După absolvirea Școlii Generale din satul natal (1962-1969), tânărul Niculai s-a decis să urmeze chemarea sacerdotală, îndreptându-și pașii spre Seminarul Teologic Ortodox din Cluj (1969-1974) și Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu (1975-1979). Absolvirea Institutului a făcut-o prin susținerea, în iunie 1979, a lucrării de licență intitulată „Cinci cateheze ale Sfântului Simeon Noul Teolog, traducere și comentariu”, sub coordonarea ilustrului bizantinolog și istoric Pr. prof. dr. Teodor Bodogae. Surprins de îndrăzneala, fermitatea și profunzimea cu care Sfântul Simeon Noul Teolog a întruchipat toată credința teoretică a ortodoxiei contemporane lui și cu care chema la trăirea concretă și continuă a acesteia, dându-se pe sine mărturie și exemplu, părintele Niculai a înțeles de la bun început înălțimea preoției și curăția sufletească plină de strălucire pe care trebuie să o aibă cei ce se apropie de ea.

Anul 1979 a reprezentat nu doar finalizarea pregătirii academice, completată ulterior, de absolvirea cursurilor de definitivare la Institutul Teologic Universitar Ortodox din Cluj-Napoca (1991) și a cursurilor de promovare preoțească la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” (1993), ci, mult mai important, căsătoria cu tânăra Raveca Țura, mariajul celor doi fiind binecuvântat de Dumnezeu cu doi copii: Cristian-Nicolae și Adrian-Ioan.

În același an își are începutul și lucrarea preoțească, prin primirea Sfintei Taine a Preoției, în ziua de 15 august, la mare-

*Cuvânt rostit în Biserica „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca vineri, 31 octombrie 2025, după Slujba Prohodului oficiată de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de un sobor de peste 80 de preoți.

le praznic al Adormirii Maicii Domnului, într-un așezământ cu o bogată încărcătură spirituală și cu rezonanță în ortodoxia românească, Mănăstirea „Sfânta Ana” – Rohia din Țara Lăpușului, prin punerea mâinilor Preasfințitului Episcop-vicar Justinian Chira Maramureșanul.

Hirotonirea s-a făcut pe seama Parohiei Ortodoxe Sălicea din Protopopiatul Turda (astăzi Protopopiatul Cluj I), județul Cluj, comunitate pe care avea să o păstorească până în 30 septembrie 1982. De lucrarea pastoral-misionară desfășurată cu entuziasmul tinereții în parohia pe seama căreia a fost hirotonit, dar mai ales de legătura sufletească creată cu credincioșii parohiei, avea să-și amintească mereu.

Ulterior, vreme de mai bine de șase ani, în perioada 1 octombrie 1982 - 31 decembrie 1988, părintele a îndeplinit misiunea de duhovnic și profesor al Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, din încredințarea vrednicului de pomenire Arhiepiscop Teofil Herineanu. În această perioadă a predat și orele de Studiul Vechiului și Noului Testament, Explicarea Apostolilor și Evangheliilor duminicale, Catehism și Administrație Parohială, lăsând amprente spirituale și intelectuale în conștiința multor generații de preoți, care l-au iubit datorită prezenței sale de spirit și firii sale calme, deschise, luminoase și comunicative.

Începând cu data de 1 ianuarie 1989 avea să fie promovat de către Arhiepiscopul Teofil Herineanu ca secretar eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Această ascultare a îndeplinit-o cu înțelepciune, mai ales în focul frământărilor de după decembrie 1989, până în data de 1 noiembrie 1990. Activitatea didactică și administrativă a fost dublată de activitatea pastorală, părintele Niculai slujind ca preot îmbisericit la Catedrala Arhiepiscopală din Cluj-Napoca, în perioada 1 ianuarie 1984 - 31 mai 1987, și la Parohia „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Dâmbul Rotund, în perioada 1 aprilie 1987 - 30 octombrie 1990.

Ieșirea temporară din administrația eparhială nu a reprezentat și despărțirea de credincioși, părintele reluându-și activitatea misionar-pastorală ca preot slujitor la parohiile clujene „Sfântul Ioan Botezătorul” și „Sfântul Ilie”, în perioada 1 noiembrie 1990 - 16 februarie 1994. Începând cu data de 17 februarie 1994, a fost chemat de către Arhiepiscopul Bartolomeu Anania să preia Parohia „Nașterea Domnului” din cartierul Gheorgheni al municipiului Cluj-Napoca. Aici, în foarte scurt timp a reșezat pacea și armonia în sânul comunității parohiale și a început construirea celor două edificii, biserica de zid și biserica din suflul credincioșilor. Biserica de zid a fost sfințită în data de 5 septembrie 2010, de către Episcopul-vicar Irineu Bistrițeanul, iar biserica din suflul credincioșilor continuă să se zidească și să crească. A slujit comunitatea timp de 25 de ani, până la data de 6 decembrie 2019, când a ieșit la pensie.

În paralel, prin vrednicia și dăruirea sa, părintele Niculai a fost chemat din nou în administrația eparhială: protopop al Protopopiatului Ortodox Cluj II, astăzi Protopopiatul Cluj-Napoca, între anii 2004-2009, și inspector eparhial, între anii 2009-2016, sub binecuvântarea, purtarea de grijă și dragostea părintească a vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu și a Înaltpreașfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

După pensionarea din anul 2019, părintele Niculai Buda a continuat să slujească în parohia sa, dar și în alte parohii în care a fost invitat, atât cât sănătatea i-a permis.

Prin bogata activitate pastoral-misionară, părintele Niculai rămâne un reper și model de pastorație pentru toți preoții, dar mai ales pentru cei ce doresc să slujească în mediul urban. Este modelul preotului de care Biserica, credincioșii și societatea au nevoie astăzi. Toți anii de activitate pastoral-misionară în ogorul Domnului au însemnat tot atâția ani de slujire, de dăruire, de ascultare, de iubire, de jertfelnicie și de răbdare, toate înveșmântate în haina omeniei pe care n-a uitat-o niciodată, nici în slujirea preoțească și nici în demnitățile bisericești încredințate. Pentru calitățile sale preoțești, echilibrul sufletească, sinceritatea și prezența sa de spirit, părintele s-a bucurat de iubirea credincioșilor, de prietenia colegilor și de

prețuirea chiriariilor, care l-au răsplătit cu toate distincțiile bisericești pe care le poate primi un preot de mir: „Iconom” (1989), „Iconom stravrofor” (2004), „Crucea patriarhală” (2010) și „Crucea arhiepiscopala” (2019). Totuși, cea mai frumoasă distincție rămâne iubirea credincioșilor pentru părintele lor duhovnicesc. Identificându-se cu viața credincioșilor încredințați spre păstorie, părintele rămâne în memoria și în inima celor care l-au cunoscut ca un slujitor harnic al Sfântului Altar, un părinte duhovnicesc blând și înțelept, care și-a împlinit misiunea cu smerenie și dragoste față de Dumnezeu și semenii. Parteneriatul cu Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși” și colaborarea cu Grădinița „Lumea copiilor”, nenumăratele activități și programe, gândite în așa fel încât să-i cuprindă pe credincioșii de toate vârstele, au fost de natură să-i apropie de biserică și de preot. A renăscut pe mulți la viața duhovnicescă în Hristos și în Biserică, prin predicile, îndrumările, dar mai ales prin exemplul vieții sale. A botezat peste 1000 de prunci, a cununat peste 1000 de tineri și a mângâiat zeci de mii de oameni la pierderea celor dragi.

Alături de activitatea pastoral-misionară și culturală, nu a fost neglijată nici activitatea administrativ-gospodărească a unităților pe care le-a condus. Așa se face că Protopopiatul Cluj II (azi Protopopiatul Cluj-Napoca) a fost înzestrat cu un sediu modern, cumpărat într-un imobil nou, pe strada Năsăud nr. 22, unde-și desfășoară activitatea și astăzi, iar Parohia „Nașterea Domnului”, pe lângă frumoasa biserică parohială construită, a fost înzestrată și cu un apartament spațios, cumpărat și amenajat cu destinația de casă parohială.

Părintele Niculai Buda s-a bucurat de sprijinul și susținerea totală a familiei sale, mai ales din partea preotesei Raveca, care i-a fost alături în toate momentele vieții, iar în ultimii ani a fost nedespărțită de dânsul, îngrijindu-l cu dragoste și devotament. Doamna preoteasă a purtat cu blândețe și responsabilitatea casei, dar s-a ocupat cu răbdare și de creșterea și educația copiilor. În plan familial, căsătoria fiului Cristian-Nicolae cu Mariana, și a fiului Adrian-Ioan cu Oana, pe care i-a iubit cum doar un părinte poate iubi și pentru care se ruga zilnic, i-au adus noi bucurii prin venirea pe lume a nepoților: Bianca și Antonia, Andrei și Cristiana, pe care i-a îndrăgît fără limite. Părintele a rămas întreaga viață cu inima la pulsul propriei familii, fiind un bun sfătuitor pentru surorile sale, Maria, cu soțul Ioan, și Ioana, precum și pentru cumnatul Pavel, cu familiile lor, dar și un blând rugător pentru tatăl doamnei preotese, Ion.

Respectat, iubit și înconjurat de cei dragi, Părintele Niculai Buda a trecut la Domnul în dimineața zilei de 27 octombrie 2025, după o îndelungată suferință.

În încheiere, în numele familiei Buda, aș dori să aduc respectuoase mulțumiri Înaltpreașfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei pentru prezență, rugăciune și binecuvântare, dar și pentru mângâierea adusă părintelui Niculai prin vizita făcută la spital, alături de părintele consilier Claudiu Grama.

Mulțumiri aduc și colegilor preoți care l-au pomenit în rugăciune pe fratele nostru Niculai, celor din soborul de astăzi, precum și tuturor credincioșilor care au participat la Slujba Prohodului.

Sicriul cu trupul neînsuflețit al Părintelui Niculai Buda a fost depus miercuri, 29 octombrie 2025, în Biserica „Nașterea Domnului”, ctitorită de sfinția sa. Slujba Priveghiului a fost oficiată miercuri seara de către Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului, iar joi seara de către Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Slujba Prohodului a fost săvârșită în ziua de vineri, 31 octombrie 2025, de către Înaltpreașfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în prezența membrilor familiei, a fiilor duhovnicesți și a sutelor de credincioși. În cuvântul de mângâiere adresat familiei îndoliată și tuturor celor prezenți, Părintele Mitropolit Andrei a subliniat misiunea preotului în Biserică și în lume, iar o scurtă biografie și un cuvânt de rămas-bun au fost rostite de către semnatarul acestor rânduri, în calitate de paroh al Parohiei „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca.

Hristos Domnul, Cel înviat din morți, să-i facă parte de odihnă întru Împărăția Sa!



COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista.renasterea@gmail.com

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Darius Echim,
Arhid. Claudiu-Ioan Grama, Protos. Maxim (Morariu),
Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu, Pr. prof. univ. Stelian Tofană,
Pr. Eugen-Adrian Truța.

Chipuri de privat: Mama Sica

Tatiana Onilov

Bin cenușa unui regim declarat ateu, după o revoluție care s-a vrut a fi restauratoare de valori și desființatoare de rânduiești vechi, câțiva au fost cei care au ieșit nepătați din tumultul vremurilor tulburi. Câțiva au mai dus cu ei de-a lungul deceniilor zestrea credinței, a moralei și a ambiției de a rămâne demni și dârji până la capăt, pentru posteritate, pentru generațiile viitoare.

Mama Sica, așa cum au cunoscut-o majoritatea contemporanilor săi pe Anastasia Popescu, a fost, alături de Elisabeta Rizea din Nucșoara, Lena Constante, Adriana Georgescu, Aspazia Oțel-Petrescu, Maica Mihaela (Marieta Iordache), Ecaterina (Titii) Gata și multe alte personalități feminine pe care regimul comunist nu le-a îndoit, o torță mereu aprinsă, dăinuitoare în Adevăr și în frumos. Caracterul de luptătoare și l-a format de mică. Alături de ceilalți frați, 12 cu tot cu ea, a învățat jertfelnicia, dăruirea și asumarea durerii apropielului.



Cluj 1995

Chip destoinic de luptătoare convinsă

Destoinicia acestei firi neînfrânte îi transpărea pe chip. Cei care au cunoscut-o spun că îndrăzneala și curajul o defineau cel mai bine pe Mama Sica. „Dârzenia și hotărârea ne-a copleșit la Mama Sica. Când am cunoscut-o era la o vârstă venerabilă, dar tare pe poziții. Îl critica dur atunci pe Michel Jackson pentru influențele vestimentare pe care le aducea în România și pe care copiii le absorbeau instantaneu. Spunea adevărul așa cum era”, își amintesc studenții clujeni ai anilor '90, care s-au bucurat de prezența Anastasiei Popescu în cadrul unei conferințe susținute la Cluj-Napoca.

Anastasia Popescu s-a născut la 14 iunie, anul 1911, în satul Roșiorii de Vede. Cu strămoși ancorați temeinic în Ortodoxie, Sica (diminutiv de la Anastasia) a crescut de mică în sânul Bisericii drept slăvitoare. Mama Ioana, bunica sa, soție de preot, a jucat un rol crucial în formarea viitoare profesoare de religie. Deși fără prea multă carte, bunica a știut să îi transmită cunoștințele esențiale, cele care duc spre mântuire, cele care se raportează la Dumnezeu. Rugăciunea a fost în centrul copilăriei petrecute alături de bunici, dar și ulterior, la maturitate, când după moartea mamei sale, tot bunica i-a fost sprijinul cel mai temeinic, îndrumând-o să nu uite niciodată de rugăciune. Simplu era modul de adresare al bunicii către Maica Domnului, către Dumnezeu, dar autentic și cu multă trăire. Spunea așa: „Păi cum să mă rog, maică, mă scol dimineața, mă spăl, mă cheaptăn și mă duc la icoana Maicii Domnului și zic: <<Săru-mâna, Maica Domnului, ai milă și de mine astăzi!>>. [...] Dacă voi, când plecați la școală, veneați la mine să ziceți: <<Săru-mâna, bunică, plec la școală!>>, eu, Maicii Domnului, să nu-i spun săru-mâna? Vezi dumneata, cât era de curat sufletul poporului român și acum nu mai este?” (Mama Sica, *Cum să-i învățăm pe copii religia, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*, p. 50).

Disciplina și buna rânduială în conduită, în formarea sa ca persoană verticală, cu o conștiință a responsabilității față de sine

însăși și față de semenii, le-a dobândit de la maicile catolice de la Sibiu, unde, timp de câțiva ani a studiat într-un colegiu de prestigiu alături de copiii înalților demnitari ai acelor vremuri. Deși nu erau bogați, tatăl Sicăi a făcut tot ce i-a stat în puteri pentru a o trimite pe fiica lui la o școală cu renume, tocmai pentru că a întrezărit dragostea de carte și tenacitatea celei care avea să devină purtătoare a cuvântului lui Dumnezeu.

Chemarea de a-I sluji lui Dumnezeu prin cuvânt

După absolvirea liceului, a plecat la București, unde a studiat la Facultatea de Teologie. S-a făcut remarcată în timpul studiilor universitare, astfel încât, datorită rezultatelor frumoase și datorită muncii depuse, a ajuns să predea religia ca profesoară de liceu și în calitate de asistentă la Facultatea de Teologie. Cu toate acestea, s-a bucurat de activitatea pedagogică doar 14 ani, deoarece în 1948 regimul comunist a scos religia din școli. Nu a căzut, însă, cu duhul. Chiar dacă a fost înlăturată de la catedră, Mama Sica s-a dedicat activităților sociale, dăruindu-și timpul și energia persoanelor vârstnice neajutate.



„Trăind în biserică, să fim acea plămădă care să poată ridica aluatul; adică societatea să ne aibă drept model, [...]” (Mama Sica, *Cum să-i învățăm pe copii religia, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*, p. 230)

Aidoma multor tineri ai acelor vremuri, pentru apartenența la Mișcarea Legionară - din a cărei doctrină, peste ani, Anastasia Popescu avea să fie de acord doar cu primul punct, cel care se referea la credința în Dumnezeu -, a fost urmărită și persecutată de Securitate. Din mărturiile contemporanilor săi se știe că Mama Sica, aflată în refugiu la Mănăstirea Suzana, acolo unde s-a adăpostit o vreme și Maica Mihaela (Marieta Iordache), a reușit „să fugă în puterea nopții de sub ochii urmăritorilor, pe firul unor cearceafuri înodate de le fereastră camerei și până în ascunzișul pâlcului de brazi de la poalele arhondaricului. A fugit și s-a ascuns în inima pădurii unde a avut puterea să reziste și să strângă din dinți fără să se dea de gol nici chiar atunci când unul dintre securiștii care o căutau, a trecut pe lângă ascunzișul de frunze în care se afla, călcând-o vânoș pe mână!”. De-a lungul anilor a rezistat tuturor presiunilor și umilintelor, regimul nu a înfrânt-o. Mai mult decât atât, nimeni nu i-a putut smulge credința din suflet. A crezut în Dumnezeu și în puterea poporului român de a renaște.

Cea mai vrednică profesoară de religie

După anii '90, Mama Sica a făcut tot ce i-a stat în puteri pentru a reintroduce religia în școli. A bătut numeroase drumuri, dar a izbutit. Avea nu doar fler și charismă, dar și cuvânt convingător. Credea că doar credința și morala pot contribui cu adevărat la re-vigorarea și refacerea poporului român. Vedea foarte clar pericolele ce veneau din Occident și, aidoma unei prorocițe, a atenționat asupra capcanelor în care (inevitabil!) au căzut și încă mai zac mulți reprezentanți ai acestui neam. Cu toate acestea, ceea ce a izbutit să facă Mama Sica în materie de învățământ religios, într-un timp când majoritatea încă nu știa cum să se raporteze la credință, a fost inedit. A aplicat o metodă unică, personală, de predare a religiei. Așa cum povestește ea însăși în *Cum să-i învățăm pe copii religia*, pune un accent foarte mare pe înțelegere și pe ilustrare a tot ce preda. Pentru fiecare categorie de vârstă avea o abordare specifică. Cu cei mici începea de la alfabet, de la ținerea corectă a creionului și continua cu o serie de povești inventate de ea. Eroii

principali erau personajele din parabolele biblice, pe care Mama Sica știa să le aducă în fața micilor învățăcei foarte explicit și foarte atractiv. Pentru elevii din clasele mai mari avea o abordare mai serioasă și mai didactică. Ținea foarte mult la calitatea copiilor de a o asculta. Spunea că ascultarea este specifică nu doar monahilor, ci tuturor care vor să-și plece ureche pentru a învăța lucruri noi și pentru a spori. „Baza educației este ascultarea. Eu, în clasă, spun că cine nu ascultă nu poate merge mai departe.” (Mama Sica, *Cum să-i învățăm pe copii religia, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*, p. 50).

Despre pedagogi spunea că ar trebui să fie mereu pregătiți de jertfă, îndemnându-i să nu aștepte remunerări pentru munca lor. Rolul lor, așa cum spunea Mama Sica, era de a fi un model, pe care elevii ar vrea să îl urmeze. Credea cu desăvârșire în puterea pedagogului de a contribui în formarea caracterului unui copil. Punea accent pe disciplină, ascultare și ordine. Nu se ferea să spună că pedeapsa bine meritată trebuie aplicată, mai ales la vârsta când copiii încă nu au puterea de a discerne ce e bine și ce e rău.

„Pedagogia înseamnă jertfă. Neapărat. Fără jertfă, pedagogul nu poate fi exemplu pentru ceilalți, copilul nu vede în el modelul pe care trebuie să-l aibă. [...] De aceea eu bat moneda că pedagogul este bun numai atunci când trăiește pedagogia, când trăiește scopul pe care-l are. Un pedagog care nu arde ca o lumină într-o biserică, acela nu e pedagog. Pedagogia nu se învață, pedagogia se trăiește. A fi pedagog înseamnă a te face plăcut copilului. Toată lumea din învățământ se plânge că nu e recompensată. Pedagogul este foarte recompensat. Și am să vă spun de ce. Nu cu moneda. Pentru mine, moneda este ochiul diavolului. Pentru mine, marea bucurie este când sunt în mijlocul copiilor, când îmi dau răspunsuri bune, când mă joc cu ei împreună; ei mă îndatorează, ei îmi dau mai mult decât o leafă mare.” (Mama Sica, *Cum să-i învățăm pe copii religia, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*, pp. 72-73).

Pentru eforturile depuse în acest sens, a fost decorată de către Patriarhul Teoctist cu cea mai înaltă distincție: *Crucea patriarhală*, alături de dreptul de a predica în Biserică. Și la vârsta bătrâneții, ca și în tinerețe, a fost deschizătoare de drumuri - prima femeie căreia i s-a acordat dreptul de a predica, pentru că era foarte bine documentată, pentru că a fost într-adevăr un teolog cu multe lecturi, gata oricând de a argumenta și de a dezbate o problemă religioasă.

Astăzi, la București, există o școală care îi poartă numele. Este instituția unde Anastasia Popescu și-a desfășurat primele lecții de religie la începutul anilor '90. Profesorii de aici spun că „Mama Sica a fost profesorul ideal de religie. Avea un mod foarte special de a preda, prin care reușea să atragă atenția nu numai a copiilor, ci și a părinților. A lucrat și la primul *Abecedar ortodox*”. În timpul vieții a fost prețuită de intelectuali, de părinții copiilor cărora le-a fost profesoară, de clerici și ierarhi, printre care Patriarhul Teoctist și Înalt-preasfințitul Bartolomeu Anania. Preteasa și profesoara Laetitia Leonte i-a fost cea mai bună prietenă și i-a păstrat vie memoria după ce a plecat la Domnul, organizând parastase pentru Mama Sica și pentru toți cei care au suferit în timpul regimului comunist.

Anastasia Popescu a trecut la cele veșnice la 14 august, în anul 1995, lăsând în urma prototipul femeii care a luptat, a izbutit și nu s-a înfricoșat de greutățile timpurilor în care a trăit.

„Pedagogul poate fi duhovnic?”

Mama Sica: O, și încă cum! Sigur, nu un duhovnic ca cel de la biserică. Mulți vin și-și descarcă sufletul, dacă ești un bun pedagog, deci, iată, ești și duhovnic.” (Mama Sica, *Cum să-i învățăm pe copii religia, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*, p. 76).



„În ziua de astăzi se spune că noi, educatorii, trebuie să dăm copiilor libertate absolută. Prin aceasta se ajunge la tirania copiilor asupra părinților și asupra societății. Cel mai bun lucru este ca disciplina și libertatea să se întrepătrundă, altfel educația nu-și are rostul. În școală, noi căutăm să îndepărtăm răul, dar uităm să încurajăm binele. Veșnic intrăm în clasă și admonestăm cu glas ridicat, dar prin aceasta îl îndepărtăm pe copil și îl inhibăm. Dacă el capătă frică de educator și nu mai e prietenul lui, atunci ai influențat în rău caracterul de care trebuia să ai grijă. Noi trebuie să îl facem pe elev să lupte contra răului și să-l învingă, căci, năicum, contactul cu răul nu se poate evita, nu-l poți ține în turn de fildeș. Elevul trebuie să se învingă mai întâi pe sine, după ce a învățat să deosebească binele de rău. Profesorul este numai un aliat, un prieten la nevoie. Aceasta este disciplina liberă! Fără această disciplină liberă consimțită a elevului, nu te numești pedagog.” (Mama Sica, *Cum să-i învățăm pe copii religia, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*).

Bibliografie:

Mama Sica (Anastasia Popescu), *Cum să-i învățăm pe copii religia, îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*, Editura Anastasia, București, 1995.

<http://www.lumeacredintei.com>

<http://ziarullumina.ro/>

Sfinții și indeletnicirile lor în slujba lui Hristos și în ajutorul aproapelui

Alexandra Mădălina Sălvan

Hiar din fragedă copilărie, fiecare dintre noi am visat la ce o să ajungem când „o să fim un om mare.” Fie că visele noastre se îndreptau către un domeniu artistic, fie că se îndreptau către un domeniu real, în fiecare dintre noi Hristos a sădit unul sau mai mulți talanți prin care să slujim oamenilor și lui Dumnezeu. Într-un moment al vieții noastre sau pur și simplu printr-un răspuns pozitiv la rugăciunile noastre, cei mai mulți dintre noi am înțeles care este menirea noastră și talantul pe care trebuie să îl înmulțim.

Dar oare talantul nostru ne încurcă sau ne ajută cu ceva în planul mântuirii?

În Sfânta Evanghelie după Matei, în capitolul 25 este relatată *Pilda talanților*, pildă prin care Mântuitorul sublinia înmulțirea acestora aducând rod, iar nu îngroparea și uitarea lor. În cadrul pildei ne este subliniat un aspect important, anume că fiecăruia a dat după puterea sa „Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, *fiecăruia după puterea lui*, și a plecat” (Matei 25, 15). De cele mai multe ori, atunci când cugetăm la viețile Sfinților, avem impresia că ei au existat undeva departe, într-o altă lume unde nu erau supuși stresului, muncii sau grijilor care ne copleșesc și care, de multe ori, stau în calea apropierei noastre de Dumnezeu. Totuși, privind la viețile acestora cu o mai mare atenție observăm cum fiecare dintre ei a avut o indeletnicire prin care se jertfea oamenilor și lui Hristos, înmulțind darul care le-a fost dat. Chiar din vremurile biblice, prezența lui Hristos în viețile oamenilor producea o schimbare ireversibilă, schimbare care avea să aducă la cunoștința adevărului și alte suflete pierdute.

Cercetând în Sfânta Scriptură, vedem cum ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu duce la mai mari binecuvântări. În capitolul 5 al Evangheliei după Luca, evanghelistul relatează pescuirea minunată. Ostenit după o noapte în care nu a prins nimic, deznădăjduit și trist, Simon (viitorul Apostol Petru) voia să renunțe, crezând că totul a fost în zadar. Totuși, cu o fărâma de speranță și credință, acesta alege să asculte de cuvântul Mântuitorului: „Și, răspunzând, Simon a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele” (Luca 5, 5), ajungând să fie martorul minunii. Înțelegând puterea Cuvântului lui Dumnezeu și dragostea Sa pentru oameni, Simon a lăsat ca talantul său să rodeas-

că sub ascultarea față de Hristos, fiind udat de lacrimile pocăinței și crescut cu darurile Sfântului Duh, astfel ajungând să fie pescar de oameni.



Asemeni lui, mulți alți sfinți au căutat să își înmulțească darurile ajungând modele demne de urmat în viața noastră de zi cu zi. Probabil pentru mulți dintre noi visul de a urma o carieră didactică și de a sluji lui Dumnezeu prin aceasta sunt pietre de temelie în ambiționarea noastră pentru a persevera și a scoate la lumină fiecare îndemănare spre a săvârși un lucru bun. Dând câteva file ale istoriei în urmă putem observa cum la Cluj-Napoca, acum câțiva zeci de ani, un profesor a devenit exemplu viu pentru studenții săi în ceea ce înseamnă trăirea în și pentru Hristos. Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj (n. 16 mai 1898 – d. 8 martie 1961) a fost profesor de Noul și Vechiul Testament la Institutul Teologic din Cluj, dând dovadă de adevărată jertfelnicie pentru poporul pe care îl iubea atât de mult și pe care căuta să îl călăuzească spre Lumină, într-o societate din ce în ce mai asuprită de regimul comunist. Deși era conștient de faptul că printre studenții săi se aflau și oameni ai securității, Sfântul a continuat să propovăduiască și să învețe cu același foc al dragostei Duhului Sfânt pe cei ce căutau Adevărul. Alcătuind un program de catehizare împreună cu Părintele Ioan Bunea, au atras atenția autorităților, fiind oponenți dârzi ai regimului. Acest fapt a adus ani grei de închisoare asupra lor. Atitudinea Sfântului Liviu după arestare era exemplară, demnă de un propovăduitor al lui Hristos. Privind direct spre Cruce și urcând pe Golgota, Sfântul Liviu se considera un martir al neamului și ardea în inima sa dorința de a rămâne statornic până la final. Deși trupul îi era schingiuit de muncile și de greutățile la care a fost supus, Sfântul a biruit, dându-și sufletul în mâinile Celui pe care L-a slujit până în ultima clipă împlinind cuvântul Sfintei Scripturi: „Căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa” (Marcu 8, 35).



Dacă anumiți Sfinți au slujit prin Cuvânt și învățătură, alții au slujit prin a zugrăvi chipurile sfinte ale celor pe care ei înșiși i-au avut ca model. Printre acești Sfinți care au avut darul picturii se numără și Sfântul Cuvios Pafnutie-Pârvul Zugravul. Cunoscut și sub numele de Pârvu „Mutul”, acesta s-a născut în Câmpulung Muscel, la 12 octombrie 1657, ca fiu al preotului Ioan Pârvescu. Trimis pe plaiuri bucovinene pentru a învăța meșteșugul zugrăvirii, a deprins tainele picturii icoanelor și a ales să își dedice toată viața acestui lucru. Râvna în urcușul duhovnicesc și atenția cu care lucra par desprinse din altă dimensiune. Acesta a învățat importanța tăcerii și împlinirea muncii cu postul și rugăciunea, împlinind cuvântul Apostolului „Rugați-vă

neîncetat!”. Dacă într-o zi gusta hrană sau spunea vreun cuvânt, oprea numaidecât munca, dobândind mult har și iscusință în lucrul iconografiei datorită râvnei sale. Trecând prin multe încercări și biruind prin puterea credinței, Sfântul Pafnutie, după o viață în care și-a înmulțit talantul și i-a învățat și pe alții, și-a dat sufletul în mâinile Celui pe care L-a zugrăvit, atât în Biserica cât și în inimă, în anul 1735.

Probabil mânuirea pensulei nu a fost o activitate foarte des practică pentru mulți dintre noi, dar cu siguranță măcar o dată în viață am fost nevoiți să stăm în bucătărie pentru a găti ceva, fie și pe fugă. Să existe oare mântuire și în bucătărie printre condimente și arome? Sfântul Eufrosin Bucătarul este exemplul viu care ne arată că dragostea pentru Hristos și pentru semenii noștri își poate întinde ariile chiar și între pereții bucătăriei. Cu o dragoste aparte și cu o ascultare desăvârșită, Sfântul Eufrosin își ducea cu râvnă ascultarea și slujea de parcă însuși Hristos era cu ei la masă. În multa Sa iubire de oameni, Domnul a rânduit ca talantul lui să nu rămână ascuns sub obroc, ci să fie scos la lumină spre slava lui Dumnezeu. Unui oarecare preot care viețuia la aceeași mănăstire cu Sfântul Eufrosin și care se ruga să i se arate bunătățile viitoare, prin darul lui Dumnezeu, a avut o vedenie minunată. I se părea că stă în Rai, privind cu frică și cu bucurie. Acolo l-a văzut pe Eufrosin, bucătarul mănăstirii. Uimit de faptul că îl vedea atât de familiar în acel mediu și de darul cu care a fost învrednicit, acesta i-a cerut să îi dăruiască ceva din toate acele comori cerești, iar Sfântul Eufrosin i-a oferit trei mere. Cu atât mai mare a fost mirarea preotului când, trezit din vedenia pe care o considera un vis, a găsit cele trei mere. Acele mere pline de mireasma Raiului au fost spre folosul trupesc și sufletesc al celor care le gustau. Pentru a fugi de slava deșartă a acestei lumi, Sfântul Eufrosin a plecat în taină de la mănăstire. Unde s-a dus este mult de căutat întrucât însuși Raiul îi era deschis.



Astfel, citind viețile Sfinților, observăm cu fiecare dintre ai au avut cel puțin un talant prin care au adus slavă lui Dumnezeu și ajutor semenilor. Cei trei Sfinți pomeniți sunt exemple vii care ne arată că dragostea lui Dumnezeu pentru noi nu are hotar. Ei ne-au dovedit că orice meserie, oricât de simplă sau de complexă, poate fi sfințită prin credință, dragoste și jertfă. De asemenea, meseriile acestora ne arată că sfințenia nu ține cont de statutul social al omului, ci de inima sa. Ei sunt cei care au transformat munca în rugăciune și viața în lumină, devenind modele vii pentru fiecare dintre noi. Așadar, să alergăm cu dragoste și bucurie la Sfinții care ne sunt model și să le cerem ajutorul în călăuzirea noastră dacă ne aflăm într-un moment de cumpănă.

Echipa: Tatiana Onilov

Anca-Maria Bica, Daria-Maria Călugăru, Maria Fărcaș, Andreea Gînga, Maria-Magdalena Goia, Bogdan Herțeg, Alexandra-Mădălina Sălvan

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com